

Zavod za zapošljavanje Crne Gore

**ANALIZA DEFICITARNIH ZANIMANJA
U Crnoj Gori**

Podgorica, maj.2008.godine

Sadržaj

Rezime

1. Uvod

2. Deficitarna zanimanja, definicija

3. Rezultati istraživanja

3.1. Da li postoji deficit radne snage u Crnoj Gori?

3.2. Razlozi deficitarnosti

3.3. Kvalitet radne snage

3.4. Razlozi neprihvatanja ponudjenog radnog mjesta

3.5. Znanja, vještine i kompetencije koje najviše nedostaju zaposlenima

3.6. Struktura deficitarnih kadrova

3.7. Tražnja od strane poslodavaca

3.8. Pregled deficitarnih zanimanja po godinama

3.9. Struktura deficitarnih zanimanja u okviru sektora ili grana djelatnosti

3.10. Struktura deficitarnih zanimanja u okviru stepena strucnosti

4. Deficitarna zanimanja i podaci o radnoj snazi

4.1. Deficitarna zanimanja i angažovana nerezidentna lica u Crnoj Gori

4.2. Pregled deficitarnih zanimanja po pojedinim regijama

4.3. Deficitarna zanimanja i oglašavanje slobodnih radnih mjesta

4.4. Pregled oglašjenih i zaposlenih lica sa evidencije ZZZCG za deficitarna zanimanja

4.5. Pregled oglašjenih i zaposlenih lica (na evidenciji i koji nijesu) za deficitarna zanimanja

4.6. Struktura kadrova iz obrazovnog sistema

4.7. Programi obuke i deficitarna zanimanja

Prilozi

REZIME

Predstavljanje kratkog pregleda rezultata Ankete 2007/2008, u oblasti deficitarnih zanimanja.

Anketa je sprovedena na uzorku od 2117 preduzeca.

Rezultati:

1. Na pitanje »Da li postoji deficit radne snage u Crnoj Gori«

46,15% poslodavaca odgovorilo je sa » Da«

Analizom poslodavaca koji su se izjasnili da imaju deficit, najveći broj je iz oblasti turizma i građevinarstva, a nalaze se u Podgorici, Baru, Budvi i Herceg Novom.

2. Razlozi deficitarnosti

Od ukupnog broja poslodavaca sa odgovorom » DA« - 65,91 % smatra da je razlog što:

- nema obrazovanih kadrova odgovarajućih profila,
- što kadrovi ne prihvataju ponudene uslove rada, u procentu od 20,91%,
- nedostatak sredstava za stručno obrazovanje i obuku u procentu od 9,31% ,i
- nešto drugo u procentu od 3% (najviše ne prihvatanje poslova udaljenih od kuće).

3. Kvalitet radne snage

3.1. Na pitanje da li su zadovoljni kvalitetom radne snage u svojim firmama, poslodavci su u velikom procentu od 75.24% odgovorili da su zadovoljni, dok ih je 25.76% djelimično zadovoljno. Znaci, nezadovoljnih nema.

3.2. Kada su u pitanju kadrovi sa Zavoda za zapošljavanje, približno isti broj odgovora je da su zadovoljni i djelimično zadovoljni ili 43,69 (zadovoljno) i 42,56% (djelimično zadovoljno), dok je 13,74% nezadovoljno kvalitetom radne snage.

4. Razlozi ne prihvatanja ponudeno radnog mjesta

Na pitanje »Koji su razlozi ne prihvatanja radnog mjesta«, odgovori su

1. »Niska zarada« ili u procentu od 23,94%.
2. Slijedi, drugi razlog »rad u smjenama« sa 14,07%.
3. Na trećem mjestu, je velika udaljenost radnog mjesta od mjesta prebivališta« sa 10% .

5. Znanja, vještine i kompetencije koje najviše nedostaju zaposlenima

- Od svih znanja i vještina, poslodavci smatraju da zaposlenima najviše nedostaju »znanja stranih jezika« 54,65%, i dolaze na prvo mjesto.
- »Sposobnost komunikacije« i »kompjuterska znanja » su na drugom mjestu ,
- »Kreativnost« zauzima treće mjesto.

Slijede »tehnicko-tehnološka znanja i vještine« zatim, organizacijska znanja...

6. Struktura deficitarnih kadrova

Broj zanimanja: **479**

Broj lica **4.491**

7. Struktura deficitarnih zanimanja u okviru sektora ili grana djelatnosti

Turizam i građevinarstvo su dvije grane djelatnosti u kojima je deficit radne snage sve izraženiji i iz godine u godinu sve je veći, tako da, prema rezultatima ankete ove dvije djelatnosti u ukupnoj tražnji poslodavaca učestvuju sa preko 50%. Slijedi trgovina.

1. Uvod

Zavod za zapošljavanje već četiri godine organizuje anketiranje poslodavaca radi prikupljanja svježih podataka sa tržišta rada, a dvije godine, pored ankete na nacionalnom nivou sprovodi i anketiranje poslodavaca po pojedinim regijama, odnosno biroima rada. U okviru ankete, prikupljaju se podaci poslodavaca i o deficitarnim zanimanjima, i štampaju kao sastavni dio izvještaja ankete.

Medutim, zbog sve većeg interesovanja javnosti, kako od strane poslodavaca, tako i od strane osnovnih i srednjih škola, privatnih agencija za zapošljavanje, Centara za profesionalno savjetovanje (CIPS-a), od prošle 2007. godine, Zavod štampa posebnu knjigu/brošuru »Analiza deficitarnih zanimanja u Crnoj Gori«, koja je rezultat ankete sprovedene kod poslodavaca u toku 2007. godine, statističkih podataka Zavoda za zapošljavanje i MONSTAT-a.

Cilj ove analize jeste da pruži neophodne podatke o deficitarnim kadrovima, njihovim promjenama, kako na nivou školske spreme, tako i na nivou pojedinih djelatnosti, pojedinih regija, ali i poredenje sa drugim podacima posredno vezanim za deficitarna zanimanja: pregled angažovanih nerezidentnih lica, pregled oglašanih slobodnih radnih mjesta i pregled zaposlenih lica, što sve omogućava pravilno donošenje zaključaka i predloga mjera za otklanjanje postojećeg nesklada na tržištu rada.

Analiza deficitarnih zanimanja omogućava:

- Realno planiranje obuke nezaposlenih lica u narednom kratkorocnom i srednjeročnom periodu za ona zanimanja za koja su poslodavci iskazali najveću potražnju;
- Pružanje pravih informacija sa tržišta rada učenicima osnovnih i srednjih škola radi izrade programa profesionalnog savjetovanja učenika prije upisa u srednje škole i fakultete;
- Pružanje informacija svim provajderima obuke kao pomoć kod blagovremene pripreme za organizovanje obuke odraslih;
- Centru za stručno obrazovanje i ostalim institucijama obrazovanja pruža podatke sa tržišta rada radi pripremanja i usklađivanja programa obrazovanja učenika i programa obrazovanja odraslih;
- Podsticanje poslodavaca da se uključe u obuku i otpočnu na vrijeme da ulažu u doživotno obrazovanje kako svojih zaposlenih, tako i lica sa evidencije nezaposlenih, imajući u vidu rastući trend potražnje za radnom snagom na tržištu rada Crne Gore, posebno visoko-obrazovanih kadrova.

Podaci za analizu deficitarnih zanimanja uzeti su iz Ankete 2007/2008. godine, Zavoda za zapošljavanje Crne Gore i statističkih podataka Zavoda i MONSTAT-a.

2. Deficitarna zanimanja – definicija

Deficitarno zanimanje može se definisati na više načina, ali je uobičajeno da se deficitarnim smatra ono zanimanje koje poslodavci ne mogu obezbijediti:

- onda **kada** im je potrebno (**vremenska dimenzija**, posebno kod sezonskog zapošljavanja);
- u **broju** koji im je potreban (**kvantitet**),
- u okviru zanimanja nedostatak potrebnih znanja i vještina za obezbjeđivanje odgovarajućeg kvaliteta proizvoda ili usluga (**kvalitet**).

Deficitarnost zanimanja sve više dolazi do izražaja sa razvojem privrede, u globalnoj ekonomiji, sa evidentnim brzim tehnološkim promjenama, koje formalni obrazovni sistem, ma koliko bio elastičan, ne može kvalitetno pratiti.

Obrazovanje i obuka kako nezaposlenih tako i zaposlenih lica je mjera ublažavanja nesklada ponude i tražnje na tržištu rada i otklanjanja deficitarnosti pojedinih zanimanja.

Poslodavci već duži niz godina, i ako je sve prisutniji trend rasta u oblasti turizma i građevinarstva i sve više izraženija potreba za radnom snagom, očekuju da kadrovi u sve većem broju i sa više znanja i sposobnosti budu na raspolaganju u toku sezone kada su uslovi za rad najteži, zaboravljajući činjenicu da je vlasnička struktura preduzeća promijenjena te da je već 80% privatnih preduzeća.

To znači i preuzimanje odgovornosti za obezbjeđivanje kvalitetnih kadrova, zajedno sa državnim institucijama i nevladinim sektorom.

Nedovoljan broj potrebne radne snage u toku sezone može se tretirati kao deficit privremenog karaktera, koji je jedino moguće riješiti angažovanjem lica iz susjednih zemalja, što poslodavci i primjenjuju zadnjih 2-3 godine, jer znaju da iz obrazovnih institucija kadrovi sporo pristižu na tržište rada.

Međutim, ako razlog deficitarnosti nije ni broj ni kvalitet, već uslovi rada ili zarada te na taj način poslodavac stalno mijenja radnu snagu, onda rješenje nije u obrazovanju već u otklanjanju razloga koji dovode do deficitarnosti (to je posebno izraženo u turizmu, zatim u trgovini, drvoprerađivačkom i građevinarstvu).

Takođe, o deficitarnosti ne može biti govora ako poslodavac ne poznaje način dolaska do potrebne radne snage: ne poznaje internet, oglašavanje radnih mjesta, pomoć agencija ili ne želi izvršioce koji nijesu iz mjesta gdje se nalazi preduzeće jer se povećavaju troškovi prevoza, smještaja, prehrane...

Na drugoj strani, lokalne zajednice još nedovoljno zainteresovane i obazrivo pristupaju planiranju na srednji i duži rok obezbjeđivanja potrebnih deficitarnih kadrova, putem stipendiranja učenika i studenata, da bi poboljšali ponudu nedostajućih zanimanja ili zadržali obrazovani kadar, koji bi trebalo da bude nosilac razvoja posebno nerazvijenih opština na sjeveru Crne Gore.

Problem deficitarnosti nije nerješiv kad je u pitanju kvantitet, ali kada je u pitanju deficit znanja, vještina i kompetencija, onda je to mnogo kompleksnije pitanje (kvalitet).

Razvoj ljudskih resursa, unapređenje kvaliteta radne snage, shvaćeni kao imperativ svih odgovornih struktura i institucija, mogu na dugi rok riješiti problem strukturne

nezaposlenosti i nedostatka traženih zanimanja.

U protivnom, preduzeća neće biti konkurentna na sve zahtjevnijem svetskom tržištu, gdje standardi kvaliteta podrazumijevaju i određeni nivo kvaliteta radne snage.

Takođe, rast društvenog proizvoda podrazumijeva i rast kvaliteta ljudskih resursa, posebno u malim državama, kao što je naša, koje su prinudene da promišljenim mjerama postepeno obezbjeđuju rast kvaliteta kako domaće tako i angažovane sa strane radne snage.

Istovremeno, potrebno je stvarati uslove da sa novim investicijama i kvalitetni kadar iz okruženja dolazi u Crnu Goru, posebno mladi ljudi, i tu grade karijeru, što će doprinijeti razvoju i konkurentnosti na tržištu i ubrzati ulazak u EU.

U svakom slučaju pošto se radi o anketi poslodavaca, ne može se o deficitu određenih zanimanja dati definicija niti videnje ovog problema, jer je potrebno sprovesti istraživanje lica koja su zaposlena kod poslodavaca a posjeduju tražena zanimanja da bi se analizirale obje strane i donio pravi zaključak, što će u buduću, vjerovatno, i biti sprovedeno.

3. Rezultati istraživanja

3.1. Da li postoji deficit radne snage u Crnoj Gori

Podatak od 46,15% odgovora poslodavaca u prilog postojanju deficita radne snage jeste dovoljan razlog da se ovo pitanje u kontinuitetu sagledava i analizira. Tim prije što se u okviru ovog procenta nalaze odgovori za deficitarnost u pogledu, prije svega broja (kvantitet) zanimanja, i da je moguće da onih 53,85% poslodavaca ne osjeća problem deficitarnosti u tom smislu (njima su zanimanja raspoloživa, dostupna), ali se ne izjašnjavaju o tome koliko izvršioци određenog zanimanja ne posjeduju znanja, vještine i kompetencije (ili kvalitet). U sagledavanju ovog pitanja značajno je bilo izanalizirati strukturu uzorka za Anketu.

Analizom poslodavaca koji su se izjasnili da imaju deficit, najveći broj je iz oblasti turizma i građevinarstva, a nalaze se u Podgorici, Baru, Budvi i Herceg Novom. Posle ovih opština, slijedi Nikšić, sa izraženim deficitom u preradivačkoj i drvenoj preradi, zatim Bijelo Polje gdje se izražava veliki deficit za građevinskim zanimanjima i Pljevlja, takođe.

Upravo, ove opštine imaju najveće investicije i najveću potrebu za radnom snagom, posebno u razvojnim granama kao što su turizam i ugostiteljstvo i građevinarstvo.

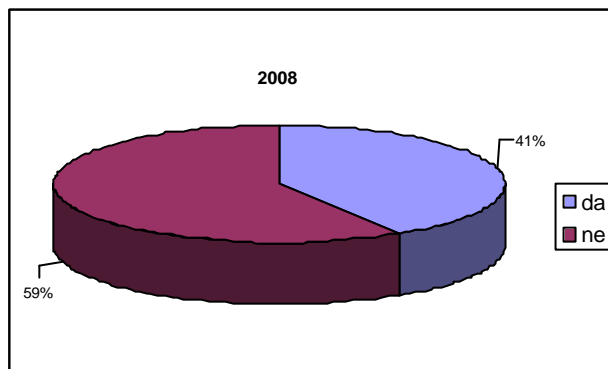
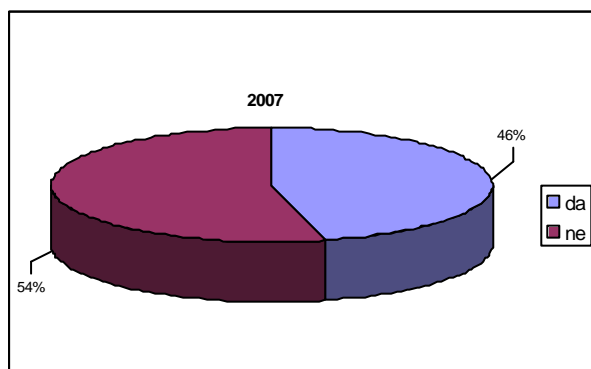
Manje razvijene opštine, gdje još nema većih investicija, gdje još nije završen proces privatizacije i nije infrastruktura završena, nemaju deficita kadrova.

Poslodavci iz oblasti obrazovanja, zdravstva, poljoprivrede i drugih oblasti, nemaju značajno izražen problem kao poslodavci iz sektora turizma, ugostiteljstva, građevinarstva, određenih usluga, u pogledu nedostatka zanimanja koja su im neophodna.

Takođe i plan za 2008. godinu predviđa da će taj odnos biti 41,10 sa » DA« i 58,90% sa »NE«, što je znatno manje u odnosu na 2007-u godinu.

Tabela 12 A: Deficitarni kadrovi u tekucoj i narednoj godini :

Godina	Kategorija odgovora	Broj odgovora	%
2007	DA	977	46.15
	NE	1,140	53.85
2008	DA	870	41.10
	NE	1,247	58.90

Poslodavci planiraju za 2008. godinu smanjenje broja lica, kojima nedostaju određena znanja i vještine. Razlog za takve odgovore je obezbjeđivanje putem obuke velikog broja izvršilaca («Željezara«, »Javorak«, «Mesopromet«, »Gradina«..) popunjavanje iz formalnih institucija obrazovanja ili popunjavanje iz susjednih država, nerezidentnim fizickim licima.

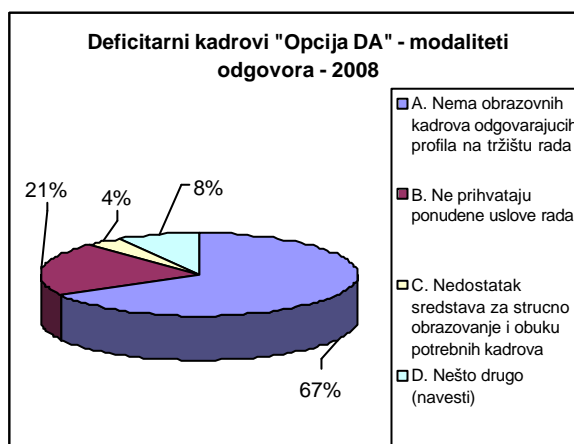
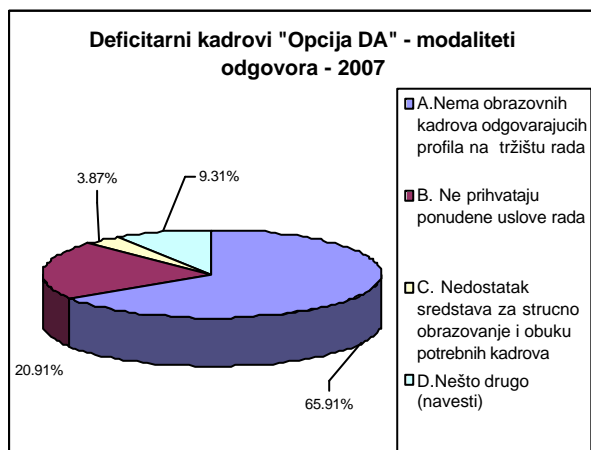
3.2. Razlozi deficitarnosti

Od ukupnog broja poslodavaca sa odgovorom » DA« - da im nedostaje kadrova, njih 65,91 % na postavljeno pitanje » koji su razlozi deficitarnosti kadrova« su mišljenja da je osnovni razlog što nema obrazovanih kadrova odgovarajucih profila, zatim na drugom mjestu, u procentu od 20,91% razlog je što kadrovi ne prihvataju ponudene uslove rada. Slijedi u procentu od 3,87% kao razlog nedostatak sredstava za strucno obrazovanje i obuku potrebnih kadrova i nešto drugo u procentu od 9, 31%. To nešto drugo je najčešće: ne prihvatanje poslova udaljenih od kuće.

Tabela 12B: Deficitarni kadrovi "Opcija DA" - modaliteti odgovora:

2007 godina	Broj odgovora	%
A. Nema obrazovanih kadrova odgovarajucih profila na tržištu rada	750	65.91
B. Ne prihvataju ponudene uslove rada	238	20.91
C. Nedostatak sredstava za strucno obrazovanje i obuku potrebnih kadrova	44	3.87
D. Nešto drugo (navesti)	106	9.31
Svega	1,138	100

2008 godina	Broj odgovora	%
A. Nema obrazovanih kadrova odgovarajucih profila na tržištu rada	663	66.77
B. Ne prihvataju ponudene uslove rada	210	21.15
C. Nedostatak sredstava za strucno obrazovanje i obuku potrebnih kadrova	37	3.73
D. Nešto drugo (navesti)	83	8.36
Svega	993	100

Za 2008-u godinu još veci procenat je dat prvom odgovoru u iznosu od 66,77, zatim i drugom 21,15% dok trecem – nedostatak sredstava za strucno obrazovanje i ne smatraju bitnim – u iznosu od 3,73% i nešto drugo 8,36%.

Nedostatak kadrova odgovarajucih profila je i suštinski razlog deficitarnosti. To što nezaposleni ne prihvataju ponudene uslove rada, što poslodavci nemaju sredstava za strucno obrazovanje i obuku, ili nešto drugo – pod cim se najčešće podrazumijeva da im je

posao udaljen od kuće, jesu razlozi deficitarnosti za konkretnog poslodavca, ali ne i deficitarnost shvaćena u opštem smislu. No to, svakako, ne znači da u sklopu ukupnih mjera za rješavanje problema deficitarnosti ne treba rješavati i ove razloge.

3.3. Kvalitet radne snage

Sa stanovišta Zavoda za zapošljavanje veoma važan podatak jeste kako poslodavci imaju videnje kvaliteta radne snage, kako u svojim firmama, tako i na Zavodu, od čega će zavisiti planiranje mjera aktivne politike zapošljavanja.

1. Na pitanje da li su zadovoljni **kvalitetom radne snage u svojim firmama**, poslodavci su u velikom procentu od 75.24% odgovorili da su **zadovoljni**, dok ih je 25.76% **djelimicno zadovoljno**. Znači, nezadovoljnih nema.

Kada su u pitanju grupe zanimanja, najzadovoljniji su poslodavci svojim zaposlenim u obrazovanju, 123 se izjasnilo da je zadovoljno i 7 djelimicno zadovoljno, ili procentualno 94,4% su zadovoljni, dok ih je samo 5.6% djelimicno zadovoljno.

Kvalitetom radne snage su djelimicno zadovoljni poslodavci iz sektora trgovine, ugostiteljstva i poslova u vezi sa nekretninama.

2. Kada su u **pitanju kadrovi sa Zavoda za zapošljavanje**, približno isti broj odgovora je da su zadovoljni i djelimicno zadovoljni ili 43,69 (zadovoljno) / 42,56% (djelimicno zadovoljno), dok je 13,74% nezadovoljno kvalitetom radne snage.

Tabela 13. Kvalitet radne snage u firmi i na Evidenciji Zavoda

Kvalitet radne snage u firmi i na Evidenciji Zavoda		Poljoprivreda i šumarstvo 1	Ribarstvo 2	Vadenje ruda i kamena 3	Prerađivačka industrija 4	Proizvođenje erg. 5	Gradevinarstvo 6	Trgovina 7	Hoteli i restorani 8	Saobraćaj 9	Finansijsko posred. 10	Aktivnosti u vezi s nekretn. 11	Državna uprava 12	Obrazovanje 13	Zdravstveni i socijalni rad 14	Ostale komun. dr. 15	ukupno
Zaposleni u firmi	Zadovoljan	18	17	8	172	16	73	589	157	94	18	108	44	123	64	92	1,593
	Djelimicno Zadovoljan	8	4	4	74	5	21	188	84	19	3	33	14	7	13	47	524
Kadrovi na evid. Zavoda	Zadovoljan	12	7	3	95	8	35	311	68	59	8	69	31	102	48	69	925
	Djelimicno Zadovoljan	11	12	7	117	9	37	357	122	41	10	54	23	25	24	52	901
	Nezadovoljan	3	2	2	34	4	22	109	51	13	3	18	4	3	5	18	291

Zadovoljni kadrovima sa Zavoda su poslodavci iz oblasti trgovine, preradivacke industrije, hotela i restorana i rada sa nekretninama.

Nezadovoljni kadrovima sa evidencije Zavoda su ponovo poslodavci iz oblasti trgovine, hotelijerstva, zatim, preradivacke industrije i gradevinarstva.

To što poslodavci nijesu zadovoljni kvalitetom radne snage na evidenciji Zavoda, pokazatelj je i Zavodu i drugim institucijama da je neophodno stalno ulagati u obrazovanje odraslih i pripremu za nova sve zahtjevnija radna mjesta a istovremeno raditi na zaokretu u obrazovanju mladih u skladu sa zahtjevima tržišta rada.

3.4. Razlozi neprihvatanja ponudenog radnog mjesta

Ovim pitanjem željelo se dobiti mišljenje poslodavaca o razlozima ne prihvatanja ponudenog radnog mjesta od strane nezaposlenih lica i uopšte radne snage.

Ono što je evidentno, posebno u Podgorici i na primorju jeste veci broj oglašanih radnih mjesta nego što je ponuda radne snage na evidenciji te je zapošljavanje mnogo lakše odnosno nezaposleni imaju mogućnost da biraju svog poslodavca. Uprkos toj činjenici, veliki broj nezaposlenih ne prijavljuje se na oglase i ne prihvata ponudene poslove. Nasuprot ovakvoj situaciji u centralnom i južnom dijelu Crne Gore, na sjeveru je mnogo manje oglašanih radnih mjesta.

Ovim pitanjem se željelo dobiti mišljenje poslodavaca zašto nezaposleni ne prihvataju ponudene poslove.

Tabela 14. Razlozi neprihvatanja ponudenog radnog mjesta:

RAZLOZI	Poljoprivreda, lov i šumarstvo	Ribarstvo	Vadenje ruda i kamena	Preradivacka industrija	Proizvod. i snabel.energ.	Gradevinarstvo	Trgovina na veliko i malo	Hoteli i restorani	Saobracaj, skladištenje	Finansijsko posredovanje	Aktivnosti u vezi s nekretn.	Državna uprava i odbrana	Obrazovanje	Zdravstveni i socijalni rad	Ostale komun. dr. aktivnosti	UKUPNO
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	
A. Niska zarada	6	4	2	62	6	18	159	54	15	1	32	27	51	20	50	507
B. Neadekvatni uslovi rada	3	3	1	36	4	16	70	15	7	5	8	6	4	4	14	196
C. Rad u smjenama	1	1	-	29	2	7	131	66	22	2	15	3	4	8	-	298
D. Velika udaljenost radnog mjesta od mjesta prebivališta	1	1	2	31	1	8	72	32	15	1	19	1	18	4	8	214
E. Drugi razlozi (navesti)	16	13	7	118	13	54	425	104	58	15	83	26	65	48	71	1,116

1. Odgovori pod » Da« su veoma interesantni za analizu jer je najveći broj poslodavaca od 1.116 ili 52,71% mišljenja da je razlog » nešto drugo« , od čega primat drži trgovina sa 38% odgovora i mišljenja su da su razlozi: prvo ne zainteresovanost za rad i ne procenje oglasa, zatim ne žele da nauče da rade i pod tri »rad na crno«.

2. Odgovori pod A »niska zarada« su na drugom mjestu po broju odgovora, ili 507 poslodavaca od 2117(što je izabrani uzorak). sa procentom 23,94% smatra razlogom ne prihvatanja radnog mjesta.

3. Slijedi, kao treći razlog » rad u smjenama« sa 298 odgovora ili 14,07%;

4. Na četvrtom mjestu, po broju odgovora je »velika udaljenost radnog mjesta od mjesta prebivališta« sa 214 odgovora ili 10.10% .

5. «Neadekvatne uslove rada »poslodavci stavljaju na zadnje mjesto sa 196 odgovora ili 9,25%.

3.5. Znanja, vještine i kompetencije koje najviše nedostaju zaposlenima

Ovim pitanjem željeli su se dobiti odgovore od poslodavaca koja znanja i vještine najviše nedostaju zaposlenima što će biti signal i upozorenje obrazovnim institucijama za planiranje obrazovnih programa.

Znanja, vještine i kompetencije koje najviše nedostaju zaposlenima	Poljoprivreda, lov i šum.	Ribarstvo	Vadenje ruda i kamena	Preradivačka industrija	Proizvel. energ.	Gradevinarstvo	Trgovina na veliko i malo	Hoteli i restorani	Saobraćaj	Finansijsko posredovanje	Aktivnosti u vezi s nekretn.	Državna uprava i odbrana	Obrazovanje	Zdravstveni i socijalni rad	Ostale komun. dr. aktivnosti	ukupn
VRSTA ZNANJA/VJEŠTINE	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	
A. Tehnicko – tehnološka	14	6	7	137	9	57	172	37	26	2	48	12	21	13	39	600
B. Sposobnost komuniciranja	2	7	1	58	4	16	355	125	42	5	44	11	24	15	37	746
C. Kreativnost	7	8	3	79	6	24	297	80	37	9	44	24	31	13	58	720
D. Kompjuterska znanja	8	8	3	75	10	26	287	39	39	10	45	33	87	32	44	746
E. Marketinška znanja	6	4	2	50	3	13	184	20	22	1	24	3	14	9	42	397
F. Organizacijska	5	1	6	65	4	28	214	37	26	3	28	11	13	11	24	476
G. Finansijska	1	2		22		7	57	2	11	4	12	2	18	4	13	155
H. Znanje stranih jezika	13	9	7	98	9	26	431	200	66	16	71	44	54	44	69	1,157

- Od svih znanja i vještina, poslodavci smatraju da radnoj snazi, odnosno zaposlenima nedostaju »**znanja stranih jezika**« i sa 1.157 odgovora ili 54,65%, dolaze na prvo mjesto.
- »**Sposobnost komunikacije**« i »**kompjuterska znanja**« su na drugom mjestu po važnosti sa istim brojem odgovora od 746 .
- »**Kreativnost**« je, za poslodavce, takode, veoma važna i zauzima treće mjesto sa 700 odgovora
- Slijede »**tehnicko-tehnološka znanja i vještine**« sa 600 odgovora, zatim, »**organizacijska znanja**« sa 476, »**marketinška znanja**« sa 397, i na kraju »**finansijska**« sa 155 odgovora.

3.6.Struktura deficitarnih kadrova

Kada analiziramo strukturu deficitarnih zanimanja možemo to uraditi po sljedećim kriterijumima:

- tražnji od strane poslodavaca
- djelatnostima
- stepenima stručne spreme

3.7. Tražnja od strane poslodavaca

U Crnoj Gori, na osnovu rezultata Ankete poslodavaca 2007/2008.g. broj deficitarnih zanimanja se povećava kao i broj lica u okviru nedostajucih zanimanja:

Tabela.15

Red.br.	Šifra	Naziv zanimanja	Broj radnika	%
1.	205200	Pomocni gradevinski radnik (II SSS i PK)	10	0.22
2.	206131	Kranovoda	16	0.36
3.	206500	Pomocni ugostitelj (II SSS i PK)	39	0.87
4.	206505	Roštiljdžija	13	0.07
5.	206506	Pripremac pica	23	0.51
6.	206511	Pripremac namirnica	23	0.51
7.	206513	Servir	35	0.78
8.	206515	Pomocni kuvar	13	0.29
9.	206522	Sobarica	80	1.78
10.	207201	Cuvar	24	0.53
		Ukupno:	530	11,80%
11.	300100	Proizvodac bilja (III SSS i KV)	50	1.11
12.	300131	Poljoprivrednik za proizvodnju i zaštitu bilja	10	0.22
13.	300502	Pekar	98	2.18
14.	300513	Mesar	88	1.96
15.	301000	Prerađivač i obradivač drveta (III SSS i KV)	43	0.96
16.	301001	Rukovalac mašina za pripremu oblovine za obr.	12	0.27

17.	301035	Stolar za montažu, opravke i održavanje	29	0.65
18.	301036	Stolar za dekor i umjetnicke predmete od drveta	18	0.40
19.	301512	Rukovalac bagera ciklicnog djelovanja	10	0.22
20.	301605	Rukovalac postrojenja za proizvodnju celika	20	0.45
21.	301606	Rukovalac postrojenja za toplo valjanje celika	10	0.22
22.	301813	Bravar	40	0.89
23.	301815	Limar	33	0.73
24.	301821	Rukovalac mašina za izradu reznog alata	21	0.47
25.	301835	Elektrozavarivac	22	0.49
26.	301836	Zavarivac - rezac gasom	26	0.58
27.	301905	Brodomonter	15	0.33
28.	301907	Monter cjevovoda	18	0.40
29.	301972	Vodoinstalater	26	0.58
30.	302220	Automehanicar	20	0.45
31.	302500	Elektromehanicar (III SSS i KV)	14	0.31
32.	302564	Autoelektricar	14	0.31
33.	304022	Krojac tekstila	10	0.22
34.	304221	Obucar	55	1.22
35.	304701	Moler - farbar	33	0.73
36.	305201	Armirac	74	1.65
37.	305202	Betonirac	19	0.42
38.	305203	Tesar	138	3.07
39.	305204	Zidar	154	3.43
40.	305207	Izolater	10	0.20
41.	305231	Rukovalac jednostavnih građevinskih mašina	39	0.87
42.	305301	Podopolagac	10	0.22
43.	305302	Grđevinski keramitar	50	1.11
44.	305305	Grđevinski gipsar	10	0.22
45.	305600	Vozac drumskog vozila (III SSS i KV)	25	0.56
46.	305604	Vozac teretnjaka	35	0.78
47.	306400	Prodavac (III SSS i KV)	139	3.10
48.	306513	Kelner	212	4.72
49.	306515	Kuvar jednostavnih jela	149	3.32
50.	306516	Poslasticar jednostavnih poslastica	11	0.24
51.	306517	Tocilac pica	61	1.36
52.	309640	Frizer za žene	11	0.24
		Ukupno:	2.124	47,29%
53.	400900	Šumarski tehnicar (IV SSS)	15	0.33
54.	401600	Metalurški tehnicar (IV SSS)	25	0.56
55.	401800	Mašinski tehnicar - kontrolor kvaliteta (IV SSS)	27	0.60
56.	402600	Elektrotehnicar elektronike (IV SSS)	16	0.36
57.	402702	Tehnicar održavanja telekomunikacione opr.	10	0.22
58.	402800	Elektrotehnicar za racunare (IV SSS)	10	0.13
59.	405200	Grđevinski tehnicar (IV SSS)	91	2.03
60.	406400	Trgovacki tehnicar (IV SSS)	35	0.78
61.	406513	Konobar	111	2.47
62.	406515	Kuvar	74	1.65
63.	406516	Poslasticar	15	0.33

64.	406522	Domacica smještajnih jedinica	10	0.11
65.	406523	Recepcionar	30	0.67
66.	406700	Ekonomski tehničar (IV SSS)	14	0.31
67.	406721	Knjigovoda	23	0.51
68.	406800	Pravni tehničar (IV SSS)	10	0.22
69.	409905	SSS opšteg smjera	10	0.22
		Ukupno:	652	14,51%
70.	506513	Konobar - specijalista	32	0.71
71.	506515	Kuvar - specijalista	34	0.76
		Ukupno:	162	3,60%
72.	616453	Komercijalista	33	0.73
73.	616600	Menadžer (VI/1 SSS)	55	1.22
		Ukupno:	186	4,14%
74.	711800	Diplomirani mašinski inženjer (VII/1 SSS)	28	0.62
75.	712400	Diplomirani inženjer elektrotehnike za energet.	15	0.33
76.	712600	Diplomirani inženjer elektrotehnike za elektron	17	0.38
77.	712800	Diplomirani inženjer elektrotehnike za rac.t.	12	0.27
78.	715100	Diplomirani inženjer arhitekture (VII/1 SSS)	36	0.80
79.	715200	Diplomirani inženjer građevinarstva	103	2.29
80.	715274	Gradevinski projektant hidrotehnicke infrast.	10	0.22
81.	715600	Diplomirani inženjer za drumski saobraćaj	10	0.22
82.	716700	Diplomirani ekonomista za opštu ekonomiju,	41	0.91
83.	716710	Diplomirani ekonomista	12	0.27
84.	716761	Revizor ekonomsko-finansijskog poslovanja	15	0.33
85.	716800	Diplomirani pravnik (VII/1 SSS)	38	0.85
86.	716921	Programer informacionog sistema	14	0.31
87.	717534	Profesor engleskog jezika	12	0.27
88.	717569	Profesor muzicke grupe predmeta	22	0.49
89.	717601	Profesor matematike	27	0.60
90.	718220	Psiholog	12	0.27
91.	718721	Novinar	15	0.33
92.	719000	Doktor medicine (VII/1 SSS)	17	0.38
93.	719001	Ljekar opšte medicine	12	0.27
94.	719200	Diplomirani farmaceut (VII/1 SSS)	48	1.07
		Ukupno:	837	18,63%
Svega			4,491	100

(*U tabeli su prikazane potrebe za preko 10 izvršilaca).

Rezultati ankete poslodavaca su pokazali da je nedostatak kvalitetne radne snage i dalje prisutan i pokazuje trend rasta, odnosno da nedostaje veliki broj izvršilaca u okviru deficitarnih zanimanja.

3.8.Pregled deficitarnih zanimanja po godinama

Tabela br.16. Deficitarna zanimanja po godinama i djelatnostima (za 4 godine):

R. br	Po godinama	2004	2005	2006	2007	%
-------	-------------	------	------	------	------	---

1.	Poljoprivreda lov i šumarstvo	-	10	10	127	2,80%
2.	Ribarstvo	-	-	-	6	0,13%
3.	Vadenje ruda i kamena	-	-	-	7	0,15%
4.	Preradivacka industrija	96	174	196	434	9,66%
5.	Proizvodnja i snadbijevanje el. energije	-	-	35	82	1,82%
6.	Gradevinarstvo	170	101	112	1.148	25,56%
7.	Trgovina na veliko i malo	50	74	47	478	10,64%
8.	Hoteli i restorani	338	449	662	1.210	26,94%
9.	Saobracaj i veze	61	32	24	210	4,67%
10.	Finansijsko posredovanje	-	65	37	145	3,22%
11.	Aktivnosti u vezi sa nekretninama	-	-	-	-	-
12.	Državna uprava i odbrana	-	-	-	102	2,27%
13.	Obrazovanje	128	96	102	236	5,25%
14.	Zdravstveni i soc. rad	24	12	12	98	2,18%
15.	Ostale kom. i druš. aktivnosti	-	-	36	162	3,60%
16.	Privatna domacinstva	-	-	-	-	-
17.	Eksteritorijalne org.	-	-	-	46	1,10%
	Ukupne potrebe	1.501	1.583	2.078	4.491	100%

Analizirajući tabelu po djelatnostima poslodavaca unazad 4 godine može se primijetiti rast broja potrebnih izvršilaca u skoro svim djelatnostima (izuzev u aktivnostima sa nekretninama i kod privatnih domacinstava).

Na prvom mjestu prema broju potrebnih izvršilaca za deficitarna zanimanja je djelatnost hoteli i restorani sa 26,94%, zatim gradevinarstvo sa 25,56%, trgovina sa 10,64%, preradivacka industrija sa 9,66%, obrazovanje sa 5,25%, saobracaj i veze sa 4,67% itd.

Najveci rast zabilježen je kod gradevinarstva u odnosu na 2006. godinu skoro 10 puta, u odnosu na 2005 preko 10 puta i nešto manje od 7 puta u odnosu na 2004 . godinu, i ova djelatnost je u 2007. godini na drugom mjestu sa 1.148 nedostajucih izvršilaca iza hotela i restorana koji su na prvom mjestu sa 1.210 lica koja nedostaju našim hotelima i restoranima.

Ovom problemu nedostatka potrebnih kadrova u najvažnijim granama za razvoj Crne Gore treba posvetiti posebnu pažnju i pripremiti posebnu strategiju dugorocnog rješavanja uz pomoc svih socijalnih partnera.

U protivnom, razvoj ce stagnirati.

- Broj deficitarnih zanimanja u svim stepenima strucne spreme, kako su ga iskazivali poslodavci po godinama, izgleda:

- 2004 – 328
- 2005 – 332
- 2006 – 352
- 2007 – 479

Broj potrebnih lica sa deficitarnim zanimanjima u 2007. godini je **4.491 lice**.

Razlog za ovakvo stanje na tržištu rada jeste privredni razvoj, investiciona ulaganja, privatizacija vecih hotela i preduzeca, uvođenje novih tehnologija u radu, sve veca

potražnja novih zanimanja koja redovni sistem obrazovanja nije u mogućnosti da prati i obezbijedi odgovarajućom dinamikom.

Kao što se iz pregleda vidi, broj deficitarnih zanimanja se iz godine u godinu povećava. Taj broj bi bio veći da se ne preduzimaju mjere obuke i osposobljavanja kako nezaposlenih tako i zaposlenih u preduzećima.

- Broj radnika sa deficitarnim zanimanjima prema mišljenju poslodavaca je:

- 2004 – 1.501
- 2005 – 1.578
- 2006 – 2.078
- 2007 – 4.491

Dakle, u odnosu na 2004.godinu, broj traženih radnika sa nedostajućim zanimanjima se povećao četiri puta.

3.9. Struktura deficitarnih zanimanja u okviru sektora ili grana djelatnosti

Turizam i građevinarstvo su dvije grane djelatnosti u kojima je deficit radne snage sve izraženiji i iz godine u godinu sve je veći, tako da, prema rezultatima ankete ove dvije djelatnosti u ukupnoj tražnji poslodavaca učestvuju sa preko 50%.

Turizam i ugostiteljstvo:

U ovoj djelatnosti, u 2007.g. nedostajalo je 26,94% ukupnog broja lica sa deficitarnim zanimanjima (4491), od čega :

- u okviru II stepena 35 zanimanja, (poslodavcima nedostaje 650 izvršilaca, od čega samo sobarica 80);
- u III stepenu nedostaje 27% kadrova, od čega najviše kelnera 212 i kuvara 149,
- u IV stepenu nedostaje čak 51% od ukupnog broja deficitarnih zanimanja, najviše konobara 111 i kuvara 74, slijedi deficit
- u V stepenu sa 45% učesća, najviše kuvari specijalisti 34 i konobari specijalisti 32,
- u VI stepenu također, 20%, dok
- u VII stepenu deficit u ovoj oblasti nije značajno izražen.

Građevinarstvo:

- nedostaje u ovoj oblasti preko 39% izvršilaca za preko 14 zanimanja, a najviše je izražena deficitarnost u okviru III stepena stručnosti, u IV stepenu je taj procenat 19%, u VII stepenu 7%.

3.10. Struktura deficitarnih zanimanja u okviru stepena stručnost

Analizirajući strukturu deficitarnih zanimanja u okviru određenog stepena stručne spreme stručne spreme, prema Anketi, stanje je sljedeće:

- U **II** stepenu najveći broj izvršilaca nedostaje u zanimanju **sobarica- 80**, zatim pomoćni ugostitelj -39, servir - 35, pripremac pica -23, pripremac namirnica -23 i pomoćni kuvar -13, svi iz oblasti turizma. Slijede kranovode -16 i pomoćni građevinski radnici -10....
- U **III** stepenu je izražena najveća deficitarnost za veliki broj izvršilaca i veliki broj zanimanja. Najtraženiji su: **kelneri-212**, zatim **zidari-154**, slijedi kuvar jednostavnih jela-149, prodavac-139, tesar -138, pekar- 98, mesar -88, armirac -74, točilac pica - 61, keramičar -50, proizvođač bilja -50, preradivač drveta -43, bravar -40, rukovalac grad. mašina -39, vozač teretnjaka -35, moler-farbar -33, limar -33, stolar -29, vodoinstalater - 26, zavarivač -26. Oblasti u kojima je najveći deficit su:

1. turizam
2. građevinarstvo i
3. trgovina.

Prema rezultatima ankete plan za 2008 godinu ima približno iste pokazatelje: 409 deficitarnih zanimanja i 4.406 izvršilaca koji nedostaju poslodavcima u okviru deficitarnih zanimanja.

- U **IV** stepenu najveći broj izvršilaca nedostaje ponovo za turistička i građevinska zanimanja: **konobar -111**, **građevinski tehničar -91**, kuvar -74, trgovački tehničar - 35, recepcionar -30, slijedi maš. tehničar- kontrolor kvaliteta – 27, metalurški tehničar – 25, knjigovoda – 23, farmaceutski tehničar -17, elektro-tehničar za računar -16, šumarski tehničar -15.....
- U **V** stepenu nije izražen veliki deficit ali se i ovdje on odnosi najviše na turistička zanimanja: **kuvar- specijalista -34**, **konobar-specijalista – 32**, slijede vozači teretnih vozila- specijalisti -18, građevinski tehničari -17 i zidari -12.
- U okviru **VI** stepena nije izražena velika potražnja od strane poslodavaca i nije veliki broj zanimanja deficitaran. To su **menadžeri – 55**, komercijalisti – 33, turistički animatori 16, nastavnik kulinarstva -12, turistički vodič -11 i viša medicinska sestra - 11.
- Za **VII** stepen karakterističan je veliki deficit kadrova u okviru velikog broja zanimanja i posle III stepena nalazi se na drugom mjestu. Najveća potražnja poslodavaca je izražena za zanimanja: diplomirani inženjer građevinarstva – 103, zatim, dipl. farmaceut -48, dipl. Ekonomista – 41, dipl. Inženjer arhitekture -36, dipl. Mašinski inženjer -28, profesor matematike -27, profesor muzičke grupe predmeta -22, organizator građevinskog poslovanja -21, slijedi – diplomirani inženjer elektro-tehnike -17 i dipl. Inženjer šumarstva -12.

4. Deficitarna zanimanja i podaci o radnoj snazi

4.1. Deficitarna zanimanja i angažovana nerezidentna lica u Crnoj Gori

Nedostatak velikog broja kadrova u deficitarnim zanimanjima poslodavci nadoknaduju iz susjednih zemalja te je potrebno napraviti poredenje sa tim pokazateljima:

Tabela br. 17.

DJELATNOST	BR	BD	UL	BA	RŽ	BP	NK	ŽB	PV	PG	KL	DG	CT	HN	TV	KO	UKUPNO
1. Hoteli i restorani	1459	5196	524	5	11	0	43	28	1	215	29	10	1	787	364	889	9562
2. Gradevinarstvo	1002	3135	72	65	101	8	251	10	184	5558	39	48	684	813	236	747	12.953
3. Poljop, lov i šumar.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	4220	0	0	0	0	0	0	4220
4. Trgovina	536	1003	95	3	0	14	110	12	16	1940	1	27	4	910	89	168	4933
5. Prerađivačka indus	75	174	147	11	3	4	42	1	0	766	46	39	6	615	886	509	3325
6. Ostalo	359	1818	289	5	29	1	164	4	0	1047	3	803	7	539	305	192	5565
UKUPNO C.GORA	3.431	11.326	1.127	89	144	27	610	55	201	13.746	118	927	702	3.664	1.880	2.505	40.558

U tabeli je prikazano je angažovanje nerezidentnih fizickih lica po djelatnostima i gradovima u Crnoj Gori, za 12 mjeseci 2007. godine.

Osnovne karakteristike angažovanih nerezidentnih lica su:

- Ukupan broj angažovanih nerezidentnih lica ili lica koja nisu Državljeni Crne Gore je **40.558**;
- Od ukupnog broja nerezidentne radne snage, 30% cine lica bez strucne spreme i zanimanja.
- Oko 70% nerezidenata radno se angažuje u sezoni jul-septembar.
- Najveci broj nerezidenata angažuje se u gradevinarstvu u procentu od 32%, zatim ugostiteljstvu 25%, trgovini 13% i poljoprivredi 11%,
- Najveci broj nerezidentnih lica angažuje se u opštinama: Budva, Podgorica, Herceg Novi i Bar.

Pregled poslova koja obavljaju nerezidentna fizicka lica, govori o tome da su ona najviše angažovana na obavljanju poslova u sektorima kod kojih su uglavnom prisutni deficiti na tržištu rada, kao i u opštinama u kojima su se poslodavci izjasnili da imaju deficit. Odnos ponude i tražnje na tržištu rada dosta je u korelaciji sa angažovanjem nerezidenata. Naime, zbog pojacane investicione aktivnosti i naglog razvoja gradevinarstva i turizma, povecana je tražnja za radnom snagom što formalno tržište nije u stanju da obezbijedi. Pojacana ponuda nerezidentnih lica nadoknazuje ovaj deficit, upravo u deficitarnim zanimanjima.

4.2.Pregled deficitarnih zanimanja po pojedinim regijama

Kada se vrši analiza na regionalnom nivou onda se misli na podjelu po pojedinim biroima rada (prema organizaciji Zavoda postoji 7 biroa). U ovoj analizi uzeće se odnos sjevernog, srednjeg i južnog dijela Crne Gore.

Sjeverna regija

Ako analiziramo sjeverni dio Crne Gore (teritoriju koju pokrivaju tri biroa rada sa pripadajucim kancelarijama: Pljevlja, Žabljak, Bijelo Polje, Mojkovac, Berane, Rožaje, Plav i Andrijevica), **najveci deficit izražen je kod VII stepena strucne spreme** za zanimanja:

- Inženjer građevinarstva,
- diplomirani ekonomista,
- diplomirani pravnik,
- doktor medicine,
- arhitekta,
- mašinski inženjer.
- profesor razredne nastave,
- profesor muzike,
- farmaceut,
- psiholog,
- defektolog,
- novinar.

Razlog ovakvog stanja na tržištu rada jeste migracija obrazovanog kadra u razvijeniji dio Republike, najčešće u Podgoricu.

Poslije VII stepena, najveći **deficit je u III i IV stepenu za zanimanja:**

- stolar,
- tesar,
- zidar,
- bravar,
- zavarivac,
- vodoinstalater,
- graficar,
- pekar,
- mesar,
- kelner i
- vozac autobusa.

Centralna regija

Centralna regija obuhvata dva biroa rada Podgorica i Nikšić sa kancelarijama (Podgorica, Cetinje, Danilovgrad, Kolašin, Nikšić, Šavnik i Plužine).

Najizraženiji deficit je u III stepenu strucne spreme za zanimanja:

- armirac,
- tesar,

- zidar,
- rukovalac dizalica,
- rukovalac gradev. mašina,
- automehanicar,
- keramicar
- stolar za montažu namještaja, -
- knjigovezac,
- roletnar,
- preradivac i obradivac drveta,
- pripremac pica,
- kelner ,
- pomocni ugostitelj i
- prodavac

Razlog za izraženi deficit jeste razvoj gradevinarstva, trgovine, drvne i preradivacke industrije , kao i veliki broj stranih preduzeca kojima nedostaju svi profili zanimanja, ali u najvećem broju su zanimanja III stepena.

Takode, izražen je deficit za prodavce u maloprodaji, parfimerije, gvoždarske opreme, mješovite robe, naftnih derivata i gasa, sportske opreme i tekstila, što je posledica ekspanzije trgoviskih preduzeca.

Nakon III stepena deficit je izražen kod VII stepena strucnosti za zanimanja:

- Inženjer gradevinarstva,
- Inženjer arhitekture,
- diplomirani ekonomista za unutrašnju i spoljnu trgovinu,
- dipl. inženjer elektrotehnike za energetiku,
- arhitektonski projektant ,
- arhitekta dizajna i enterijera,
- diplomirani farmaceut
- profesor muzike i
- profesor matematike.

Južna regija

Ova regija obuhvata dva biroa rada Herceg Novi i Bar sa kancelarijama (Herceg Novi, Kotor, Tivat, Budva, Bar, Ulcinj).

Najveci deficit ova regija ima kod III stepena strucne spreme za zanimanja:

- kelner,
- kuvar,
- sobarica,
- pekar,
- mesar,
- tocilac pica,
- pripremac pica,
- poslasticar,
- prodavac,
- rukovalac dizalica,

- bravar,
- elektro- zavarivac, kao i
- proizvođač bilja.

Deficit izražen u južnoj regiji je posljedica razvoja turizma privatizacije i modernizacije postojećih hotela kao i izgradnja novih, visoke kategorije za čije opremanje i funkcionisanje je neophodna kvalitetna i dobro pripremljena radna snaga upravo iz ugostiteljsko-turističkih zanimanja.

Na drugom mjestu je kao i u centralnom dijelu Republike VII stepen, gdje je deficit izražen za sljedeća zanimanja:

- diplomirani inženjer građevinarstva,
- dipl. Inženjer prehrambene tehnologije,
- Inženjer elektrotehnike za telekomunikacije,
- zapovjednik broda,
- komercijalista unutrašnje trgovine,
- inženjer za vodni saobraćaj, zatim,
- diplomirani ekonomista i
- diplomirani pravnik.

4.3. Deficitarna zanimanja i oglašavanje slobodnih radnih mjesta

Prateći i analizirajući oglašena slobodna radna mjesta može se doći do određenih odgovora i otkloniti nedoumice kod analize dobijenih rezultata iz ankete poslodavaca, u vezi deficitarnih zanimanja.

U narednoj tabeli prikazacemo ukupan broj kako oglašanih slobodnih radnih mjesta tako i prijave bez oglašavanja (to su radna mjesta za koja poslodavac ne može naći radnu snagu pa zahtjevom traži od Zavoda polaznike i organizuje obuku, nakon čega ih prima u radni odnos i po Zakonu o zapošljavanju nije obavezan oglašavati radno mjesto - t.k.z. obuka za poznatog poslodavca, zapošljavanje pripravnika...)

Tabela br.18. Pregled prijavljenih slobodnih radnih mjesta po opštinama

Opština	Ukupno prijava	Uk. slob.rad. mjesta	Oglašeno sl.rad.mjesta	Bez oglaš. prijava	Bez oglašavanja slob.rad.mj
ANDRIJEVICA	56	74	73	1	1
BAR	2458	4807	4741	51	66
BERANE	741	1295	1270	19	25
BIJELO POLJE	1375	2413	2285	105	128
BUDVA	3061	8170	8151	7	19
CETINJE	574	1104	1104	0	0

DANILOVGRAD	497	825	825	0	0
HERCEG NOVI	3467	7911	7910	1	1
KOLAŠIN	425	765	765	0	0
KOTOR	1729	2635	2634	1	1
MOJKOVAC	262	394	388	6	6
NIKŠIĆ	2511	4912	4902	2	10
PLAV	156	227	227	0	0
PLJEVLJA	1296	2783	2052	325	731
PLUŽINE	80	119	119	0	0
PODGORICA	11333	21.169	21.133	16	36
ROŽAJE	426	806	806	0	0
ŠAVNIK	39	54	54	0	0
TIVAT	1080	1952	997	83	157
ULCINJ	966	2175	927	39	64
ŽABLJAK	228	392	219	9	11
UKUPNO CRNA GORA	32.760	64.982	32.095	665	1256

Ukupno slobodnih radnih mjesta i oglašanih i neoglašanih je 64.982, što znači da poslodavcima treba upravo taj broj izvršilaca.

Od ukupnog broja slobodnih radnih mjesta Podgorica obuhvata 32,57%, dok u broju oglašanih čak 65,84%, što navodi na zaključak da se trećina radne snage u Crnoj Gori traži u Podgorici.

Međutim, od ukupnog broja zaposlenih lica od 41.436, Podgorica učestvuje sa 33,22%.

Tabela br.19. Oglašena slobodna radna mjesta i realizacija oglasa:

Opština	Broj Prijava E1	Broj Izvršilaca E1	Broj zaposlenih E3	Procenat Zapošljavanja
ANDRIJEVICA	56	74	53	71%
BAR	2458	4807	2989	62%
BERANE	741	1295	888	68%
BIJELO POLJE	1375	2413	1804	74%
BUDVA	3061	8170	3694	45%
CETINJE	574	1104	531	48%
DANILOVGRAD	497	825	580	70%
HERCEG NOVI	3467	7911	4651	58%
KOLAŠIN	425	765	484	63%
KOTOR	1729	2635	1965	74%
MOJKOVAC	262	394	334	84%
NIKŠIĆ	2511	4912	3699	75%
PLAV	156	227	89	39%
PLJEVLJA	1296	2783	2445	87%
PLUŽINE	80	119	91	76%
PODGORICA	11333	21169	13767	65%
ROŽAJE	426	806	406	50%
ŠAVNIK	39	54	14	25%
TIVAT	1080	1952	1486	76%

ULCINJ	966	2175	1197	55%
ŽABLJAK	228	392	269	68%
UKUPNO CRNA GORA	32.760	64.982	41.436	63%

Ako uporedimo ovaj broj sa realizovanim prijavama, taj broj je 41.436 ili 63%, što može biti da se neka radna mjesta više puta oglašavaju a vec su popunjena neadekvatnom radnom snagom, ili se ne mogu popuniti jer nema adekvatne radne snage, ili pak, u pitanju je neažurnost u dostavljanju prijave o realizaciji (E-3)

4.4.Pregled oglašanih i zaposlenih lica sa evidencije ZZZ CG za deficitarna zanimanja

Zasnivanje radnog odnosa lica sa evidencije po stepenu strucne spreme, grupama zanimanja i djelatnostima poslodavaca (u tabeli je prikaz broja preko 10 ali je u zbiru dato ukupno).

Tabela br.20.

Grupa zanimanja	A	B	V	G	D	Đ	E	Ž	Z	I	J	K	L	LJ	M	N	NJ	UK radnika
IV:	6	3	2	38	16	21	223	44	63	37	71	10	17	13	81	0	1	646
VII1:	0	0	0	2	0	0	5	1	1	0	3	9	15	3	9	0	0	48
Uk Društveno-humanitarna	6	3	2	41	16	21	228	46	64	37	75	19	34	16	94	0	1	703
I:	26	7	56	361	45	221	740	563	147	3	128	20	15	34	180	4	0	2550
II:	0	0	0	0	0	0	5	2	1	0	6	0	0	1	13	0	0	28
III:	1	0	2	19	2	8	61	27	6	0	6	0	0	2	65	1	0	200
IV:	2	0	1	24	5	16	94	110	57	20	55	4	7	6	50	0	0	451
V:	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	1
VI1:	0	0	0	4	0	1	2	3	2	1	2	1	1	0	1	0	0	18
VII1:	0	0	0	2	0	5	9	8	2	1	3	6	19	1	5	0	0	61
Uk Ostalo	29	7	59	410	52	251	911	713	215	25	200	31	43	44	314	5	0	3309
IV:	0	0	3	11	1	4	29	5	15	6	14	6	0	2	6	0	0	102
VII1:	0	0	0	0	1	0	4	2	5	2	9	9	10	2	4	0	0	48
Uk Prirodno-matem.	0	0	3	11	2	4	33	7	20	8	23	15	10	5	10	0	0	151
IV:	0	1	2	27	1	3	33	3	6	4	13	4	6	2	21	0	0	126
VII1:	0	0	0	3	0	2	1	1	3	0	6	3	24	2	21	0	0	66
Uk Kultura, umjetnost	0	1	2	30	1	5	34	4	9	4	19	8	32	4	44	0	0	197
IV:	0	0	0	6	0	1	90	2	5	2	6	0	11	269	7	1	0	400
VI1:	0	0	0	0	0	0	1	3	2	0	1	1	11	26	4	0	0	49
VII1:	0	0	1	0	0	1	39	0	1	0	2	2	7	115	3	0	0	171
VII2:	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	7	14	0	0	0	23
Uk Zdarstvo, farmacije	0	0	1	6	0	2	133	5	8	2	9	5	36	425	14	1	0	647
III:	0	0	0	4	0	1	9	0	0	0	3	0	0	1	1	0	0	19
IV:	0	1	0	22	1	0	59	8	6	0	5	2	4	5	9	0	0	122
VI1:	0	0	1	2	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	4
VII1:	1	0	0	6	1	0	3	0	0	0	2	0	1	0	0	0	0	14
Uk Hemija,nemetal,gra	1	1	1	36	2	2	71	10	6	0	10	2	5	6	10	0	0	163
II:	0	0	0	2	0	0	4	6	2	0	0	0	0	0	3	0	0	17

III:	2	0	1	28	0	2	53	18	4	0	3	0	0	4	8	1	0	124
IV:	0	0	0	6	0	1	8	1	2	0	0	3	0	0	1	0	0	22
VI1:	0	0	1	2	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	4
Uk Tekstilstvo i kožarstvo	2	0	2	38	1	3	65	25	8	0	3	3	0	4	12	1	0	167
I:	0	0	0	0	0	3	3	15	0	2	1	3	7	13	24	0	0	71
II:	0	0	0	1	1	0	3	3	2	0	1	0	0	0	2	0	0	13
III:	0	0	0	1	0	7	0	4	1	0	1	0	0	1	4	0	0	19
Uk Komunalne, tapetarske	0	0	0	3	1	10	6	22	4	2	3	3	8	14	30	0	0	106
II:	1	0	4	0	0	0	4	5	20	0	1	0	0	0	0	0	0	35
III:	4	2	15	40	2	41	100	29	145	0	19	1	2	1	11	0	0	412
IV:	1	1	13	13	4	26	69	6	61	0	17	4	1	1	10	0	0	227
VI1:	0	0	0	5	3	3	9	2	7	2	3	7	2	1	2	0	0	46
VII1:	0	1	1	4	1	3	8	2	11	2	6	2	1	0	2	0	0	44
Uk Saobraćaj	6	4	34	62	10	73	197	48	246	4	47	14	8	3	27	0	0	783
I:	0	0	0	2	0	2	152	59	1	0	2	0	0	5	14	0	0	237
II:	0	2	1	24	1	14	230	321	13	0	11	4	0	3	17	0	0	641
III:	4	9	11	158	13	25	1025	622	50	2	56	8	3	9	90	1	0	2086
IV:	1	7	3	51	0	9	436	301	84	5	57	7	4	10	70	0	0	1045
V:	0	0	0	0	0	1	2	21	0	0	0	1	1	1	1	0	0	28
VI1:	0	0	6	3	1	3	20	6	12	2	5	4	4	1	7	0	0	74
VII1:	1	0	0	1	0	0	7	11	6	3	0	1	1	0	2	0	0	33
Uk Trgovina i ugostiteljstvo	6	18	21	239	15	54	1872	1341	167	12	131	25	13	29	201	1	0	4145
II:	0	0	0	10	1	4	14	6	4	1	14	2	1	1	4	0	0	62
III:	0	0	0	4	1	4	37	18	11	1	2	11	0	0	28	0	0	117
IV:	2	4	14	90	11	17	272	30	46	21	73	15	3	13	71	0	2	684
V:	1	0	0	2	0	0	3	0	2	1	3	0	0	0	0	0	0	12
VI1:	0	2	14	17	1	1	69	8	26	17	26	16	2	2	14	0	1	216
VII1:	4	1	11	44	9	29	106	45	69	102	108	172	25	7	54	0	0	786
Uk Ekonomija, pravo i admin.	7	7	39	167	23	56	501	108	158	143	226	216	34	23	171	0	3	1882
IV:	0	0	3	0	0	1	8	1	1	0	1	2	3	1	1	0	0	22
VI1:	1	0	0	5	0	2	19	2	1	0	2	2	106	9	5	0	0	154
VII1:	0	1	2	7	1	4	18	5	11	6	17	19	368	5	20	0	1	485
Uk Vaspitanje i obrazov	1	1	5	12	1	8	46	8	13	6	21	24	480	15	26	0	1	668
I:	0	0	0	1	0	0	20	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	21
II:	0	0	0	13	0	0	4	0	0	0	3	0	0	0	0	0	0	20
III:	0	0	0	23	0	1	49	10	0	0	1	0	0	2	0	0	0	86
IV:	1	1	0	7	2	3	28	6	7	0	4	1	3	15	10	0	0	88
VII1:	2	0	1	9	0	0	7	0	1	3	1	4	2	6	2	0	0	38
Uk Poljopr,proizv. i pr hrane	3	1	1	53	2	4	109	16	8	3	9	5	5	23	12	0	0	254
II:	0	0	0	7	0	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	10
III:	8	0	0	11	0	2	6	3	0	0	1	0	0	1	1	0	0	33
IV:	0	0	0	10	0	1	7	6	1	0	1	0	0	2	3	0	0	31
VII1:	0	0	0	5	0	0	0	1	0	0	0	1	2	0	1	0	0	10
Uk Šumarst i obrad drveta	8	0	0	34	0	5	13	11	1	0	2	1	2	3	7	0	0	87
III:	0	0	6	1	1	2	7	1	1	0	1	0	0	0	0	0	0	20
IV:	0	0	6	4	1	4	10	1	2	2	2	0	0	0	1	0	0	33
VII1:	0	0	10	2	0	4	4	0	1	0	4	2	0	0	0	0	0	27

Uk Geologija i rudarstvo	0	0	23	8	2	11	22	2	4	2	8	2	0	0	3	0	0	87
II:	0	0	2	7	2	0	4	0	4	0	0	0	0	0	1	0	0	20
III:	7	1	42	137	23	56	175	27	76	0	49	8	2	5	31	1	0	640
IV:	2	1	19	52	15	17	122	16	35	2	33	5	4	1	22	0	0	346
V:	0	0	2	7	1	2	7	1	3	0	2	0	1	0	0	0	0	26
VI1:	0	0	1	3	0	2	7	0	1	0	0	2	3	0	4	0	0	23
VII1:	0	0	4	9	2	4	7	0	3	1	6	0	6	1	0	0	0	43
Uk Mašinstvo i obr. metala	9	2	70	217	43	81	324	44	123	3	90	15	16	7	58	1	0	1103
I:	0	0	0	0	0	10	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	10
II:	0	0	0	2	0	62	5	0	1	0	15	0	0	0	0	0	0	85
III:	2	0	0	7	1	68	24	3	4	0	5	1	0	0	1	0	0	116
IV:	0	0	6	13	4	30	38	0	6	1	12	4	0	0	10	0	0	124
VI1:	0	0	1	1	0	3	0	0	0	0	2	1	0	0	0	0	0	20
VII1:	0	0	8	6	0	49	11	0	2	0	57	14	5	0	0	0	0	152
Uk Geodezija i građevinar.	2	0	15	29	5	223	79	3	13	1	92	20	5	0	11	0	0	498
III:	8	2	20	50	13	24	87	36	36	1	24	2	1	1	15	0	0	320
IV:	4	2	15	48	18	27	122	18	47	1	39	1	1	1	41	0	0	385
V:	0	0	0	1	0	0	3	0	2	0	0	3	0	0	0	0	0	11
VI1:	0	0	2	6	1	4	9	1	5	2	10	1	1	0	1	0	0	43
VI2:	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	0	0	0	0	0	12
VII1:	1	0	0	6	7	14	19	1	42	3	31	10	6	0	7	0	0	147
VII2:	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	11
Uk Elektrotehnika	13	4	37	111	39	71	240	56	132	7	106	18	10	2	64	0	0	910
UKUPNO CRNA GORA	93	49	315	1507	215	886	4.886	2.471	1199	259	1074	427	741	623	1108	9	5	15.867

1. Analiza po stepenu strucne spreme:

- Na prvom mjestu je zapošljavanje u IV stepenu strucne spreme i taj broj je 4.860 lica ili 30,62%, od ukupnog broja ,
- Na drugom mjestu je zapošljavanje sa III stepenom od ukupno 4.052 lica ili 25,53%,
- Na trecem mjestu je zapošljavanje u VII stepenu sa 14,62%.

2. Analiza po grupama zanimanja:

- Najveci broj zaposlenih je u grupi zanimanja trgovina i ugostiteljstvo, sa 4.145 lica ili 26,12%, a u okviru ove grupe zanimanja III i IV stepen je zastupljen sa 75,53%.
- Na drugom mjestu je "ostalo" ili nesvrstana grupa zanimanja koja ucestvuje sa 3.309 lica ili 20,85% u ukupnom zapošljavanju i tu je najveće učešće NK radnika ili 2.550 lica (77% od ukupnog broja pod "ostalo")., što ne treba ni analizirati jer se ne radi o deficitarnim zanimanjima.
- Na drugom mjestu je ekonomija, pravo i administracija sa 1882 zaposlena lica, ili 11,86%,
- Na trecem mjestu je mašinstvo i obrada metala sa 1103 zaposlenih, što je 6,95%
- Na cetvrtom mjestu je elektrotehnika sa 910 zaposlenih lica, sa učešćem od 5,7%.

3. Analiza po djelatnostima poslodavaca:

- Djelatnost koja najviše zapošljava je trgovina na veliko i malo, sa ukupno 4.886 zaposlenih lica što je 30,79%, od ukupnog broja zaposlenih u svim djelatnostima,
- Na drugom mjestu je djelatnost hoteli i restorani koji zapošljavaju 2.471 lice ili 15,57%,
- Slijedi prerađivačka industrija sa 1.567 zaposlenih lica ili 9,8%, od ukupno zaposlenih u svim granama djelatnosti,
- Na četvrtom mjestu je saobraćaj sa 1.199 zaposlenih lica sa 7,5% učešća u ukupnom zapošljavanju.

4.5. Pregled oglašanih i zaposlenih lica (na evidenciji koji nijesu) za deficitarna zanimanja

Zasnivanje radnog odnosa svih lica (na evidenciji Zavoda i koji nijesu na evidenciji) po stepenu stručne spreme, grupama zanimanja i djelatnostima, kao što se može iz tabele primijetiti, broj ukupno zaposlenih je **41.646** lica a odnos je skoro isti kao i u prethodnoj tabeli, uz neznatna povećanja,

1. Analiza po stepenu stručne spreme:

- Na prvom mjestu je zapošljavanje u IV stepenu stručne spreme i taj broj je 14.126 lica ili 33,91%, od ukupnog broja zaposlenih u svim djelatnostima ili sektorima.
- Na drugom mjestu je zapošljavanje sa III stepenom od ukupno 11.487 lica ili 27,58%,
- Na trećem mjestu je zapošljavanje u VII stepenu sa 3.343 lica ili 8,02%, (što je manje učešće nego u prethodnoj tabeli gdje je učešće 14,62%).

2. Analiza po grupama zanimanja:

- Najveći broj zaposlenih je u grupi zanimanja trgovina i ugostiteljstvo, sa 9.817 lica ili 23,57%, a u okviru ove grupe zanimanja III i IV stepen je zastupljen sa **75,53%**.
- Na drugom mjestu je grupa ekonomija, pravo i administracija sa 4.552 lica ili 10,93%.
- Na trećem mjestu je mašinstvo i obrada metala sa 4.270 zaposlenih lica ili 10,25%.
- Na četvrtom mjestu je elektrotehnika sa 3.278 lica 7,87%.

3. Analiza po djelatnostima poslodavaca:

- Djelatnost koja najviše zapošljava je trgovina na veliko i malo, sa ukupno 13.389 zaposlenih lica što je 32,14%, od ukupnog broja zaposlenih u svim djelatnostima,
- Na drugom mjestu je djelatnost hoteli i restorani koji zapošljavaju 5.614 lica ili 13,48%,

- Slijedi prerađivačka industrija sa 4.543 zaposlena lica ili 10,90%, od ukupno zaposlenih u svim granama djelatnosti,
- Na četvrtom mjestu je djelatnost komunalne i druge usluge sa 3.034 zaposlenih lica sa 7,28% učešća u ukupnom zapošljavanju.

Pregled zasnivanja radnog odnosa **lica sa evidencije** po opštinama i stepenu stručne spreme:

Tabela br. 21

OPŠTINA	Ukupno	I	II	III	IV	V	VI1	VI2	VII1	VII2	VIII
ANDRIJEVICA	23	0	0	7	5	0	6	0	5	0	0
BAR	1051	351	47	299	252	3	34	1	62	2	0
BERANE	319	56	1	45	109	1	35	0	64	8	0
BIJELO POLJE	680	97	10	235	162	7	71	0	97	1	0
BUDVA	1650	449	179	359	541	14	24	0	83	1	0
CETINJE	228	28	6	28	97	0	9	0	59	1	0
DANILOVGRAD	221	72	4	66	50	0	7	0	22	0	0
HERCEG NOVI	2054	475	409	730	255	9	68	2	102	4	0
KOLAŠIN	184	30	7	51	55	0	7	0	34	0	0
KOTOR	911	122	69	304	242	11	42	0	117	4	0
MOJKOVAC	125	12	3	42	25	1	11	0	31	0	0
NIKŠIĆ	1097	116	23	311	458	4	43	1	138	3	0
PLAV	62	1	0	3	14	0	6	0	38	0	0
PLJEVLJA	845	136	12	258	293	5	40	0	100	1	0
PLUŽINE	44	4	0	23	3	0	1	0	13	0	0
PODGORICA	4678	512	78	849	1954	28	179	3	1054	16	5
ROŽAJE	176	31	0	54	44	3	11	0	33	0	0
ŠAVNIK	6	2	0	2	2	0	0	0	0	0	0
TIVAT	700	135	56	263	145	4	32	0	63	2	0
ULCINJ	652	258	17	207	101	3	18	0	48	0	0
ŽABLJAK	161	19	15	56	53	0	6	0	12	0	0
UKUPNO C.GORA	15.867	2906	936	4192	4860	93	650	7	2175	43	5

Najveći broj zaposlenih sa evidencije Zavoda je sa završenim III i IV stepenom stručnosti ili 57%, zatim u I stepenu 18,31%, i na trećem mjestu je VII stepen sa 13,70%.
Od ukupnog broja zaposlenih sa evidencije Zavoda, 29,48% zaposli se u Podgorici, dok visokoobrazovani kadar još u većem procentu, skoro 50%.

Tabela br. 22. Zasnivanja rad. odnosa svih lica po opštinama I stepenu stručne spreme:

Opština	Ukupno	I	II	III	IV	V	VI1	VI2	VII1	VII2	VIII
ANDRIJEVICA	50	5	0	14	12	0	7	0	12	0	0
BAR	2952	790	128	760	952	12	131	1	176	2	0
BERANE	911	162	12	206	331	1	72	0	119	8	0

BIJELO POLJE	1862	280	34	658	551	11	141	0	185	2	0
BUDVA	3613	985	406	905	1054	33	73	0	154	3	0
CETINJE	546	77	12	94	235	3	17	0	107	1	0
DANILOVGRAD	588	148	11	175	187	3	21	0	43	0	0
HERCEG NOVI	4696	699	645	1602	1150	27	260	2	307	4	0
KOLAŠIN	493	79	25	171	153	0	17	0	48	0	0
KOTOR	2026	223	129	655	651	13	118	0	229	8	0
MOJKOVAC	349	34	7	146	95	3	25	0	39	0	0
NIKŠIĆ	3816	371	88	1277	1630	16	130	1	299	4	0
PLAV	104	7	0	16	27	0	9	0	45	0	0
PLJEVLJA	2536	394	88	896	826	22	94	0	214	2	0
PLUŽINE	92	14	1	41	14	0	1	0	21	0	0
PODGORICA	13653	1889	279	3247	5493	64	512	4	2134	26	5
ROŽAJE	428	85	1	147	106	3	30	0	56	0	0
ŠAVNIK	14	2	0	6	6	0	0	0	0	0	0
TIVAT	1463	216	93	510	419	10	73	1	139	2	0
ULCINJ	1184	387	35	359	255	5	48	0	95	0	0
ŽABLJAK	270	28	18	93	103	0	7	0	21	0	0
UKUPNO CRNA GORA	41.646	6875	2012	11.978	14.250	226	1786	9	4443	62	5

Tabela br.23. Pregled prijavljenih slobodnih radnih mjesta po opštinama :

Opština	Uk.prijava	Ukupno slob.radnih mjesta	Oglaseno SlobRad.Mjesta	BezOglas Prijava_	BezOglasSlob RadMjesta
ANDRIJEVICA	56	74	73	1	1
BAR	2458	4807	4741	51	66
BERANE	741	1295	1270	19	25
BIJELO POLJE	1375	2413	2285	105	128
BUDVA	3061	8170	8151	7	19
CETINJE	574	1104	1104	0	0
DANILOVGRAD	497	825	825	0	0
HERCEG NOVI	3467	7911	7910	1	1
KOLAŠIN	425	765	765	0	0
KOTOR	1729	2635	2634	1	1
MOJKOVAC	262	394	388	6	6
NIKŠIĆ	2511	4912	4902	2	10
PLAV	156	227	227	0	0
PLJEVLJA	1296	2783	2052	325	731
PLUŽINE	80	119	119	0	0
PODGORICA	11333	21169	21133	16	36
ROŽAJE	426	806	806	0	0
ŠAVNIK	39	54	54	0	0
TIVAT	1080	1952	997	83	157
ULCINJ	966	2175	927	39	64
ŽABLJAK	228	392	219	9	11

UKUPNO CRNA GORA	32.760	64.982	32.095	665	1256
-------------------------	---------------	---------------	---------------	------------	-------------

Tabela br. 24. Oglašena slobodna radna mjesta i realizacija oglasa:

Opština	Broj Prijava E1	Broj Izvršilaca E1	Broj zaposlenih E3	Procenat Zapošljavanja	Presatao RadniOdnos	Obustava Za Radnika
ANDRIJEVICA	56	74	53	71%	0	2
BAR	2458	4807	2989	62%	304	187
BERANE	741	1295	888	68%	2	103
BIJELO POLJE	1375	2413	1804	74%	2	382
BUDVA	3061	8170	3694	45%	1	2328
CETINJE	574	1104	531	48%	38	374
DANILOVGRAD	497	825	580	70%	1	164
HERCEG NOVI	3467	7911	4651	58%	1403	1934
KOLAŠIN	425	765	484	63%	0	7
KOTOR	1729	2635	1965	74%	321	413
MOJKOVAC	262	394	334	84%	0	33
NIKŠIĆ	2511	4912	3699	75%	117	359
PLAV	156	227	89	39%	0	36
PLJEVLJA	1296	2783	2445	87%	150	226
PLUŽINE	80	119	91	76%	0	16
PODGORICA	11333	21169	13767	65%	110	3727
ROŽAJE	426	806	406	50%	0	0
ŠAVNIK	39	54	14	25%	0	0
TIVAT	1080	1952	1486	76%	351	464
ULCINJ	966	2175	1197	55%	181	28
ŽABLJAK	228	392	269	68%	11	118
UKUPNO C.GORA	32760	64982	41436	63%	2992	10901

Prema podacima MONSTAT-a, u ukupnom broju zaposlenih, opština Podgorica predstavlja 35,2%; Nikšić 11,7%; Bar 7,4%, Herceg Novi 7,7%, itd. što znaci da je, u navedene cetiri opštine, zaposleno 61,0% od ukupnog broja zaposlenih u Crnoj Gori.

U poslednjih 7-8 godina najveći rast broja zaposlenih bio je u opštinama: Budva, Tivat i Herceg Novi, a na jniži u opštini Andrijevica i Šavnik.

4.6. Struktura kadrova iz obrazovnog sistema

Tabela br. 25. Broja učenika koji su završili III i IV stepen stručne spreme:

R.br	Struka - Područje rada	Završili školu		Index 4/3
		1991. g.	2005. g.	
1	Gimnazija	1.749	2.348	134.2
2	Poljoprivreda	166	162	97.6
3	Šumarstvo i obrada drv.	87	12	13.8
4	Geolog. rudar. i metalurg.	165	9	5.45
5	Mašinstvo i obr. metala	1.283	604	47.1
6	Elektronika	636	807	126.9
7	Hemija nemet. i grafičarst.	95	72	75.8
8	Tekstilstvo i kožarstvo	305	47	15.4
9	Geodez. i građevinarstvo	116	119	102.6
10	Saobraćaj	156	325	208.3
11	Trgov. ugostit. i turizam	1.534	1.398	91.1
12	Ekonom. pravo i administ.	101	835	826.7
13	Kult. umjet. i javno inform.	26	68	261.5
14	Zdravstvo i soc. zaštita	135	567	420
15	Ostalo (lične usluge)	85	93	109.4
16	Ukupno	6.639	7.461	112.4

Tabela br.26. Broj diplomiranih studenata VI₂ i VII₁ stepena stručne spreme:

Red. br.	Škole – struka	Broj diplom. studenata		Index 4 : 3
		1991. g.	2005. g.	
1	2	3	4	5
1	Viša fizioterapeutska	15	41	273.3
2	Ekonomski	86	239	277.9
3	Pravni	78	275	352.6
4	Elektrotehnicki	45	48	106.7
5	Građevinski	41	22	53.65
6	Mašinski	23	28	121.7
7	Metalurški	12	17	141.7
8	Prirodnomatematicki	10	59	590,0

9	Filozofski	195	262	134.3
10	Fakultet za pomorstvo	102	64	62.3
11	Fakult. za turiz. i hotelijerstvo	-	26	-
12	Medicinski	-	17	-
13	Fakult. za likovnu umjetnost	-	20	-
14	Fakult. muzic. umjet.	19	19	100,0
15	Fakult. dramskih umjet.	-	9	-
16	Ukupno	654	1.146	175.2

Kod sagledavanja **strukture i dinamike** produkcije radne snage iz sistema redovnog obrazovanja treba imati u vidu i okolnost da, od **ukupnog broja sada upisanih učenika**, školovanje u okviru određenog stepena, završi 80-85%, kao i da oko 60% njih, nakon toga, nastavlja školovanje u višem stepenu istog, sličnog ili drugog zanimanja. To znači da će, zapravo, svega oko 40% od sada upisanog broja učenika srednjih škola **tek kroz 4 ili više godina biti radno raspoloživo**, odnosno, okončati školovanje u okviru određenog zanimanja a da će, isto tako, oko 40% njih koji su nastavili školovanje na fakultetima, **biti radno raspoloživo za 5 - 7 godina** tj. nakon okončanja studija.

4.7. Programi obuke i deficitarna zanimanja

U narednoj tabeli prikazani su podaci broja obučanih lica po programima Zavoda po godinama :

Tabela br. 27. Broj polaznika obuke za poznatog poslodavca

Područje rada	Broj polaznika								Ukupan broj polaznika
	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	
Prerađivačka industrija	214	113	149	129	185	246	359	171	1.566
Gradevinarstvo	18	29	-	-	99	3	28	101	278
Trgovina	15	8	7	13	39	15	103	15	215
Turizam i ugostiteljstvo	24	111	-	16	16	126	45	63	401
Zdravstvo	-	-	15	17	-	18	18	7	75
Uslužne djelatnosti	13	-	122	18	41	19	101	100	414
Ukupno	284	261	293	193	380	427	654	457	2.949

Tabela br. 28. Broj polaznika programa obuke za tržište rada

Naziv programa	Broj polaznika								Ukupan broj polaznika
	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	
Kursevi informatike	247	469	826	1.121	833	1.409	1.464	1.380	7.749
Kursevi str. jezika	113	273	230	363	222	497	609	682	2.989
Kursevi za pomorce	44	64	-	167	110	114	10	48	557
Kursevi za vozace	-	45	-	225	100	340	342	222	1.274
“Obuka ugostitelja”	26	47	17	696	420	516	627	480	2.829
“Obuka zanatlija”	52	69	29	266	-	190	566	596	1.768
Skolarine	-	-	3	3	10	8	3	5	32
Ukupno tr.rada	482	967	1.105	2.841	1.695	3.074	3.621	3.413	17.198
Ukupno poz.p.	284	261	293	193	380	427	654	457	2.949
UKUPNO									20.147

Programi Zavoda u oblasti strucnog osposobljavanja i obuke nezaposlenih lica, vec sedam godina ublažavaju nesklad izmedu ponude i tražnje na tržištu rada. Ovim programima obuhvaceno je preko 20.000 nezaposlenih lica i sasvim je izvjesno da i u narednom periodu moramo intenzivirati mjere za unapredenje kvaliteta radne snage u cilju vece prilagodljivosti potrebama traznje.

Ako pogledamo pregled broja lica obuhvacenih programima obuke za poznatog poslodavca, može se primijetiti :

- da je u 2007.godini programima obuke obuhvaceno najviše lica iz preradivacke industrije, ukupno 1.556,
- slijedi uslužna djelatnost sa 414 lica,
- turizam i ugostiteljstvo sa 401,
- gradevinarstvo 278,
- trgovina sa 215 lica, i
- zdravstvo sa 75 lica,

dok pregled obucenih lica za tržište rada daje pokazatelje da je najveći broj obucenih lica iz oblasti:

- turizma i ugostiteljstva, ukupno 2829 lica,
- za zanatska zanimanja ukupno 1768 lica.

Podaci potvrđuju da se najviše lica obucava u granama djelatnosti koje imaju najviše izražen deficit a to su turizam i ugostiteljstvo i zanatstvo.

Važno je istaci da je programima obuke obuhvacen i veliki broj lica sa završenim kursom informatike 7.749 lica, što su poslodavci u anketi i smatrali bitnim i za poznavanja stranih jezika, zatim, kursom stranih jezika ili 2.989 lica, kursom za vozače ukupno 1.274 lica i 557 lica završilo je kurs za pomorce.

Ovi podaci daju odgovor na neka postavljena pitanja poslodavcima u anketi i na očekivanja poslodavaca od programa Zavoda.

Podaci iz ankete daju smjernice Zavodu za planiranje mjera aktivne politike zapošljavanja.

PRILOZI:

1. Deficitarna zanimanja po pojedinim **stepenima strucne spreme:**

TABELA BR. 1. (samo su prikazana zanimanja za kojima je tražnja preko 10 lica)

Red.br.	II stepen	Naziv zanimanja	Broj radnika	%
1.	205200	Pomocni gradevinski radnik (II SSS i PK)	10	0.22
2.	206131	Kranovoda	16	0.36
3.	206500	Pomocni ugostitelj (II SSS i PK)	39	0.87
4.	206505	Roštiljdžija	13	0,29
5.	206506	Pripremac pica	23	0.51
6.	206511	Pripremac namirnica	23	0.51
7.	206513	Servir	35	0.78
8.	206515	Pomocni kuvar	13	0.29
9.	206522	Sobarica	80	1.78
10.	207201	Cuvar	24	0.53
11.		Ukupno:	530	11,80%
	III stepen			
12.	300100	Proizvodac bilja (III SSS i KV)	50	1.11
13.	300131	Poljoprivrednik za proizvodnju i zaštitu bilja	10	0.22
14.	300502	Pekar	98	2.18
15.	300513	Mesar	88	1.96
16.	301000	Preradivac i obradivac drveta (III SSS i KV)	43	0.96
17.	301001	Rukovalac mašina za pripremu oblovine za obr.	12	0.27
18.	301035	Stolar za montažu, opravke i održavanje	29	0.65
19.	301036	Stolar za dekor i umjetnicke predmete od drveta	18	0.40
20.	301512	Rukovalac bagera ciklicnog djelovanja	10	0.22
21.	301605	Rukovalac postrojenja za proizvodnju celika	20	0.45
22.	301606	Rukovalac postrojenja za toplo valjanje celika	10	0.22
23.	301813	Bravar	40	0.89
24.	301815	Limar	33	0.73
25.	301821	Rukovalac mašina za izradu reznog alata	21	0.47
26.	301835	Elektrozavarivac	22	0.49
27.	301836	Zavarivac - rezac gasom	26	0.58
28.	301905	Brodomonter	15	0.33
29.	301907	Monter cjevovoda	18	0.40
30.	301972	Vodoinstalater	26	0.58
31.	302220	Automehanicar	20	0.45
32.	302500	Elektromehanicar (III SSS i KV)	14	0.31
33.	302564	Autoelektricar	14	0.31
34.	304022	Krojac tekstila	10	0.22
35.	304221	Obucar	55	1.22
36.	304701	Moler - farbar	33	0.73
37.	305201	Armircar	74	1.65
38.	305202	Betonirac	19	0.42
39.	305203	Tesar	138	3.07

40.	305204	Zidar	154	3.43
41.	305207	Izolater	10	0.20
42.	305231	Rukovalac jednostavnih gradevinskih mašina	39	0.87
43.	305301	Podopolagac	10	0.22
44.	305302	Gradevinski keramitar	50	1.11
45.	305305	Gradevinski gipsar	10	0.22
46.	305600	Vozac drumskog vozila (III SSS i KV)	25	0.56
47.	305604	Vozac teretnjaka	35	0.78
48.	306400	Prodavac (III SSS i KV)	139	3.10
49.	306513	Kelner	212	4.72
50.	306515	Kuvar jednostavnih jela	149	3.32
51.	306516	Poslasticar jednostavnih poslastica	11	0.24
52.	306517	Tocilac pica	61	1.36
53.	309640	Frizer za žene	11	0.24
	IV stepen	Ukupno:	2.124	47,29%
54.	400900	Šumarski tehničar (IV SSS)	15	0.33
55.	401600	Metalurški tehničar (IV SSS)	25	0.56
56.	401800	Mašinski tehničar - kontrolor kvaliteta (IV SSS)	27	0.60
57.	402600	Elektrotehničar elektronike (IV SSS)	16	0.36
58.	402702	Tehničar održavanja telekomunikacione opr.	10	0.22
59.	402800	Elektrotehničar za racunare (IV SSS)	10	0.13
60.	405200	Gradevinski tehničar (IV SSS)	91	2.03
61.	406400	Trgovacki tehničar (IV SSS)	35	0.78
62.	406513	Konobar	111	2.47
63.	406515	Kuvar	74	1.65
64.	406516	Poslasticar	15	0.33
65.	406522	Domacica smještajnih jedinica	10	0.11
66.	406523	Repcionar	30	0.67
67.	406700	Ekonomski tehničar (IV SSS)	14	0.31
68.	406721	Knjigovoda	23	0.51
69.	406800	Pravni tehničar (IV SSS)	10	0.22
70.	409905	SSS opšteg smjera	10	0.22
		Ukupno:	652	14,51%
	V stepen			
71.	506513	Konobar - specijalista	32	0.71
72.	506515	Kuvar - specijalista	34	0.76
		Ukupno:	162	3,60%
	VI stepen			
73.	616453	Komercijalista	33	0.73
74.	616600	Menadžer (VI/1 SSS)	55	1.22
		Ukupno:	186	4,14%
	VII stepen			

75.	711800	Diplomirani mašinski inženjer (VII/1 SSS)	28	0.62
76.	712400	Diplomirani inženjer elektrotehnike za energet.	15	0.33
77.	712600	Diplomirani inženjer elektrotehnike za elektron	17	0.38
78.	712800	Diplomirani inženjer elektrotehnike za rac.t.	12	0.27
79.	715100	Diplomirani inženjer arhitekture (VII/1 SSS)	36	0.80
80.	715200	Diplomirani inženjer gradevinarstva	103	2.29
81.	715274	Gradevinski projektant hidrotehnicke infrast.	10	0.22
82.	715600	Diplomirani inženjer za drumski saobraćaj	10	0.22
83.	716700	Diplomirani ekonomista za opštu ekonomiju,	41	0.91
84.	716710	Diplomirani ekonomista	12	0.27
85.	716761	Revizor ekonomsko-finansijskog poslovanja	15	0.33
86.	716800	Diplomirani pravnik (VII/1 SSS)	38	0.85
87.	716921	Programer informacionog sistema	14	0.31
88.	717534	Profesor engleskog jezika	12	0.27
89.	717569	Profesor muzicke grupe predmeta	22	0.49
90.	717601	Profesor matematike	27	0.60
91.	718220	Psiholog	12	0.27
92.	718721	Novinar	15	0.33
93.	719000	Doktor medicine (VII/1 SSS)	17	0.38
94.	719001	Ljekar opšte medicine	12	0.27
95.	719200	Diplomirani farmaceut (VII/1 SSS)	48	1.07
		Ukupno:	837	18,63%
Svega			4,491	100

2. Deficitarna zanimanja po pojedinim Biroima rada-regijama

1. Biro rada Podgorica sa kancelarijama Kolašin, Cetinje i Danilovgrad

Red.br	Sifra	Naziv zanimanja	Broj radnika	%
1.	200507	Buregdžija	1	0.07
2.	201836	Poslužilac uredaja za zavarivanje i rezanje gasom	2	0.14
3.	202200	Pomocni - priuceni mehanicar, mašinstica (II SSS i PK)	2	0.14
4.	205201	Pomocnik armiraca	5	0.36
5.	206111	Vozac viljuškara	1	0.07
6.	206401	Dostavljalac robe	4	0.29
7.	206500	Pomocni ugostitelj (II SSS i PK)	2	0.14
8.	206506	Pripremac pica	3	0.22
9.	206515	Pomocni kuvar	4	0.29
10.	207201	Cuvar	1	0.07
11.	208620	Biletar - redar	1	0.07
12.	209311	Gerontodomacin	5	0.36
		UKUPNO ZA II STEPEN STRUCNE SPREME	31	
13.	300101	Ratar	1	0.07
14.	300131	Poljoprivrednik za proizvodnju i zaštitu bilja	10	0.72
15.	300141	Rukovalac poljoprivrednih mašina	5	0.36
16.	300502	Pekar	60	4.33
17.	300513	Mesar	22	1.59

18.	300907	Rukovalac šumskog traktora	1	0.07
19.	301000	Preradivac i obradivac drveta (III SSS i KV)	4	0.29
20.	301035	Stolar za montažu, opravke i održavanje	4	0.29
21.	301512	Rukovalac bagera ciklicnog djelovanja	10	0.72
22.	301667	Livac lakih i obojenih metala	2	0.14
23.	301682	Galvanizer	2	0.14
24.	301801	Metalostrugar	1	0.07
25.	301802	Metaloglodac	1	0.07
26.	301813	Bravar	31	2.24
27.	301815	Limar	24	1.73
28.	301816	Autolimar	2	0.14
29.	301836	Zavarivac - rezac gasom	6	0.43
30.	301900	Monter - instalater (III SSS i KV)	4	0.29
31.	301921	Mašinski monter	1	0.07
32.	301961	Monter termoenergetskih postrojenja	5	0.36
33.	301972	Vodoinstalater	1	0.07
34.	302220	Automehanicar	14	1.01
35.	302251	Mehanicar za birotehnicke mašine	1	0.07
36.	302431	Elektroinstalater	3	0.22
37.	302500	Elektromehanicar (III SSS i KV)	9	0.65
38.	302564	Autoelektricar	7	0.50
39.	303203	Vulkanizer	1	0.07
40.	303321	Gipsomodelar	2	0.14
41.	303400	Staklar (III SSS i KV)	2	0.14
42.	303600	Graficar (III SSS i KV)	4	0.29
43.	303622	Graficki montažer	1	0.07
44.	303651	Štampar visoke štampe	3	0.22
45.	303662	Mašinista graficke dorade i prerade	1	0.07
46.	304621	Tapetar	1	0.07
47.	304701	Moler - farbar	1	0.07
48.	304721	Metalofarbar - lakirer	2	0.14
49.	305201	Armirac	36	2.60
50.	305202	Betonirac	14	1.01
51.	305203	Tesar	46	3.32
52.	305204	Zidar	58	4.18
53.	305205	Vatrostalni zidar	8	0.58
54.	305207	Izolater	8	0.58
55.	305231	Rukovalac jednostavnih građevinskih mašina	8	0.58
56.	305301	Podopolagac	9	0.65
57.	305302	Grđevinski keramigar	3	0.22
58.	305308	Kamenorezac	5	0.36
59.	305600	Vozac drumskog vozila (III SSS i KV)	2	0.14
60.	305601	Vozac traktora	1	0.07
61.	305602	Vozac putnickog automobila	2	0.14
62.	305604	Vozac teretnjaka	4	0.29
63.	305611	Konduktar u drumskom saobraćaju	2	0.14
64.	305713	Vozac motornih pružnih vozila	5	0.36
65.	306131	Rukovalac dizalice	4	0.29

66.	306400	Prodavac (III SSS i KV)	24	1.73
67.	306411	Prodavac robe svakodnevne potrošnje	1	0.07
68.	306421	Prodavac u maloprodaji prehrambene robe	1	0.07
69.	306430	Prodavac u maloprodaji gvoždarske, metalne i tehnicke robe	2	0.14
70.	306433	Prodavac u maloprodaji knjižarsko - kancelarijske robe	1	0.07
71.	306461	Magacioner	2	0.14
72.	306500	Ugostitelj (III SSS i KV)	9	0.65
73.	306513	Kelner	4	0.29
74.	306515	Kuvar jednostavnih jela	2	0.14
75.	306516	Poslasticar jednostavnih poslastica	1	0.07
76.	306517	Tocilac pica	8	0.58
77.	309631	Pedikir	2	0.14
78.	309640	Frizer za žene	2	0.14
79.	309651	Kozmetičarski saradnik	1	0.07
80.	309940	Fotograf	1	0.07
		UKUPNO ZA III STEPEN STRUCNE SPREME	525	
81.	400101	Ratarsko - povrtarski tehnicar	1	0.07
82.	400500	Tehnicar za biotehnologiju (IV SSS)	2	0.14
83.	401000	Tehnicar prerade i obrade drveta (IV SSS)	1	0.07
84.	401542	Miner	1	0.07
85.	401800	Mašinski tehnicar - kontrolor kvaliteta (IV SSS)	2	0.14
86.	402400	Elektrotehnicar energetike (IV SSS)	1	0.07
87.	402500	Elektrotehnicar elektromehanike (IV SSS)	4	0.29
88.	402600	Elektrotehnicar elektronike (IV SSS)	12	0.87
89.	402621	Tehnicar održavanja audio i video-aparata	1	0.07
90.	402800	Elektrotehnicar za racunare (IV SSS)	3	0.22
91.	403101	Hemijski tehnicar	1	0.07
92.	403652	Mašinista ravne štampe - ofset	1	0.07
93.	404521	Domar	1	0.07
94.	405200	Gradevinski tehnicar (IV SSS)	22	1.59
95.	405604	Vozac teretnog motornog vozila	2	0.14
96.	405717	Mašinovoda elektro-vice	2	0.14
97.	406400	Trgovacki tehnicar (IV SSS)	33	2.38
98.	406424	Prodavac gradevinskog i ogrijevnog materijala	2	0.14
99.	406429	Prodavac vozila, poljoprivrednih mašina i djelova	2	0.14
100.	406441	Trgovinski aranžer	2	0.14
101.	406453	Komercijalni tehnicar	1	0.07
102.	406513	Konobar	57	4.11
103.	406515	Kuvar	27	1.95
104.	406516	Poslasticar	8	0.58
105.	406523	Recepcionar	6	0.43
106.	406700	Ekonomski tehnicar (IV SSS)	13	0.94
107.	406721	Knjigovoda	7	0.50
108.	406800	Pravni tehnicar (IV SSS)	10	0.72
109.	407100	Administrativni tehnicar (IV SSS)	2	0.14
110.	407121	Administrativno - tehnicki sekretar	2	0.14
111.	407501	Vaspitac	2	0.14
112.	408616	Rekviziter	1	0.07

113.	409002	Medicinska sestra	2	0.14
114.	409101	Stomatološka sestra	1	0.07
115.	409200	Farmaceutski tehničar (IV SSS)	3	0.22
116.	409401	Rekreativni vodič	1	0.07
117.	409651	Kozmetičar	4	0.29
118.	409901	SSS-IV	1	0.07
119.	409903	SSS tehničkog smjera	1	0.07
120.	409905	SSS opšteg smjera	10	0.72
		UKUPNO ZA IV STEPEN STRUCNE SPREME	256	
121.	501036	Stolar dekora i umjetnickih predmeta od drveta - specijalista	1	0.07
122.	501800	Obradivac metala - specijalista (V SSS i VKV)	2	0.14
123.	501813	Bravar - specijalista	2	0.14
124.	501815	Limar - specijalista	2	0.14
125.	501816	Autolimar - specijalista	2	0.14
126.	501836	Zavarivac gasom - specijalista	1	0.07
127.	501972	Vodoinstalater - specijalista	1	0.07
128.	502221	Automehanicar za putnicka vozila - specijalista	2	0.14
129.	503600	Graficar - specijalista (V SSS i VKV)	2	0.14
130.	505604	Vozac teretnog motornog vozila - specijalista	5	0.36
131.	506513	Konobar - specijalista	3	0.22
132.	506515	Kuvar - specijalista	9	0.65
133.	506516	Poslasticar - specijalista	2	0.14
134.	506517	Barmen	1	0.07
135.	506722	Knjigovoda kontista	1	0.07
136.	506751	Carinik	2	0.14
137.	507121	Poslovni sekretar	2	0.14
138.	509049	Akušerska sestra - specijalista	1	0.07
		UKUPNO ZA V STEPEN STRUCNE SPREME	41	
139.	611000	Inženjer tehnologije prerade i obrade drveta (VI/1 VŠS)	1	0.07
140.	611800	Mašinski inženjer (VI/1 VŠS)	1	0.07
141.	612000	Mašinski inženjer - konstruktor (VI/1 VŠS)	2	0.14
142.	612400	Inženjer elektrotehnike za energetiku (VI/1 VŠS)	1	0.07
143.	612800	Inženjer elektrotehnike za racunarsku tehniku (VI/1 VŠS)	2	0.14
144.	616400	Ekonomista za robni promet u trgovini (VI/1 VŠS)	3	0.22
145.	616453	Komercijalista	10	0.72
146.	616457	Trgovinski kontrolor	1	0.07
147.	616532	Turisticki vodič	7	0.50
148.	616600	Menadžer (VI/1 VŠS)	53	3.82
149.	616722	Knjigovoda bilansista	1	0.07
150.	616723	Kontrolor materijalno - finansijskih poslova	1	0.07
151.	616911	Statisticar	2	0.14
152.	617531	Nastavnik njemackog jezika	1	0.07
153.	617601	Nastavnik matematike	1	0.07
154.	617830	Nastavnik prakticne nastave kulinarstva	2	0.14
155.	625912	Pilot aviona – specijalista	1	0.07
		UKUPNO ZA VI STEPEN STRUCNE SPREME	90	
156.	710401	Veterinar	1	0.07
157.	710500	Diplomirani inženjer prehrambene tehnologije (VII/1 VŠS)	2	0.14

158.	710511	Tehnolog prerade mlijeka	1	0.07
159.	710513	Tehnolog prerade mesa i ribe	2	0.14
160.	710531	Tehnolog proizvodnje pica	1	0.07
161.	710900	Diplomirani inženjer šumarstva (VII/1 VŠS)	1	0.07
162.	711300	Diplomirani inženjer geologije (VII/1 VSS)	1	0.07
163.	711500	Diplomirani inženjer rudarstva (VII/1 VŠS)	1	0.07
164.	711800	Diplomirani mašinski inženjer (VII/1 VSS)	15	1.08
165.	712000	Diplomirani mašinski inženjer - konstruktor (VII/1 SSS)	2	0.14
166.	712100	Diplomirani mašinski inženjer za proizvodno mašinstvo (VII/1 SSS)	1	0.07
167.	712400	Diplomirani inženjer elektrotehnike za energetiku (VII/1 VSS)	12	0.87
168.	712600	Diplomirani inženjer elektrotehnike za elektroniku (VII/1VSSS)	9	0.65
169.	712700	Diplomirani inženjer elektrotehnike za telekomunikacije (VII/1 SSS)	1	0.07
170.	712800	Diplomirani inženjer elektrotehnike za racunarsku tehniku (VII/1	9	0.65
171.	712883	Bachelor primjenjenog racunarstva	1	0.07
172.	713600	Diplomirani inženjer graficarstva (VII/1 VŠS)	3	0.22
173.	715000	Diplomirani inženjer geodezije (VII/1 VŠS)	3	0.22
174.	715091	Organizator geodetskog poslovanja	1	0.07
175.	715100	Diplomirani inženjer arhitekture (VII/1 VŠS)	20	1.44
176.	715121	Arhitektonski projektant	1	0.07
177.	715132	Arhitektonsko - urbanisticki prostorni planer	2	0.14
178.	715200	Diplomirani inženjer gradevinarstva (VII/1 VŠS)	55	3.97
179.	715271	Gradevinski projektant niskogradnje	1	0.07
180.	715272	Gradevinski projektant konstrukcija	1	0.07
181.	715274	Gradevinski projektant hidrotehnicke infrastructure	3	0.22
182.	715275	Gradevinski projektant hidrotehnickih objekata	1	0.07
183.	715600	Diplomirani inženjer za drumski saobraćaj (VII/1 VŠS)	6	0.43
184.	715641	Saobraćajni inspektor	3	0.22
185.	716000	Diplomirani inženjer PTT saobraćaja (VII/1 VŠS)	2	0.14
186.	716491	Organizator trgovinskog poslovanja	1	0.07
187.	716500	Diplomirani ekonomista za turizam i ugostiteljstvo	2	0.14
188.	716600	Diplomirani menadžer (VII/1 VŠS)	4	0.29
189.	716610	Diplomirani inženjer organizacije rada	1	0.07
190.	716616	Menadžer za internacionalni biznis	1	0.07
191.	716700	Diplomirani ekonomista za opštu ekonomiju, bankarstvo i fin	28	2.02
192.	716710	Diplomirani ekonomista	8	0.58
193.	716724	Racunovodstveni planer - analiticar	4	0.29
194.	716725	Finansijski planer – analiticar	1	0.07
195.	716727	Organizator racunovodstvenog poslovanja	1	0.07
196.	716741	Analiticar bankarskih poslova	1	0.07
197.	716761	Revizor ekonomsko-finansijskog poslovanja	15	1.08
198.	716800	Diplomirani pravnik (VII/1 VSS)	18	1.30
199.	716857	Broker	1	0.07
200.	716921	Programer informacionog sistema	12	0.87
201.	716923	Informaticar	2	0.14
202.	717043	Inspektor zaštite na radu	2	0.14
203.	717306	Aktuar osiguranja	1	0.07
204.	717502	Profesor razredne nastave	1	0.07
205.	717526	Profesor francuskog jezika	1	0.07

206.	717527	Profesor italijanskog jezika	2	0.14
207.	717531	Profesor njemackog jezika	1	0.07
208.	717534	Profesor engleskog jezika	3	0.22
209.	717536	Profesor latinskog jezika	1	0.07
210.	717583	Profesor gitare	1	0.07
211.	717585	Profesor violine	2	0.14
212.	717586	Profesor klavira	1	0.07
213.	717588	Profesor violoncela	1	0.07
214.	717601	Profesor matematike	11	0.79
215.	717602	Profesor fizike	2	0.14
216.	717731	Profesor racunarske grupe predmeta	1	0.07
217.	717756	Profesor gradevinske grupe predmeta	2	0.14
218.	718220	Psiholog	4	0.29
219.	718221	Školski psiholog	1	0.07
220.	718301	Matematicar	4	0.29
221.	718310	Fizicar	1	0.07
222.	718320	Mehanicar	2	0.14
223.	718327	Meteorolog	1	0.07
224.	718332	Mikrobiolog	3	0.22
225.	718341	Prostorni planer	2	0.14
226.	718345	Hemicar	1	0.07
227.	718346	Biohemicar	3	0.22
228.	718614	Režiser	1	0.07
229.	718651	Dirigent hora	1	0.07
230.	718721	Novinar	2	0.14
231.	718722	Spiker	1	0.07
232.	718751	Propagandist	1	0.07
233.	718801	Arhivski organizator	2	0.14
234.	718811	Bibliotekar	5	0.36
235.	718833	Arheolog	3	0.22
236.	719000	Doktor medicine (VII/1 VŠS)	4	0.29
237.	719001	Ljekar opšte medicine	2	0.14
238.	719200	Diplomirani farmaceut (VII/1 VŠS)	40	2.88
239.	719231	Medicinski biohemicar	1	0.07
240.	719300	Diplomirani socijalni radnik (VII/1 VŠS)	1	0.07
241.	722075	Projektant hidrotehnickih postrojenja - specijalista	1	0.07
242.	728696	Dirigent	1	0.07
243.	729021	Specijalista pedijatrije	2	0.14
244.	729050	Specijalista klinicke biohemije	3	0.22
245.	729092	Specijalista radiodijagnostike	2	0.14
		UKUPNO ZA VII STEPEN STRUCNE SPREME	390	
Svega			1,387	100

Iz prikazane tabele proizilazi da su poslodavci u protekloj godini izdvojili **251 deficitarno zanimanje** za 1,387 potrebnih radnika, što je za skoro 5 puta više nego u prethodnoj godini, kada je brojčani deficit iznosio 284 radna mjesta (u spisku su i zanimanja iz I stepena uk =55)

2.Biro rada Berane, sa kancelarijama Rožaje, Plav i Andrijevica:

Redni broj	Stepen strucne spreme	Naziv zanimanja	Broj radnika	%
1.	II	Pomocni – priuceni preradivac i obradivac drveta	1	1,20
SVEGA:			1	1,20
2.	III	Rukovalac mašina za krojenje rezane grade, el. i ploca	3	3,61
3.		Monter keramickih elektroizalacionih elemenata	2	2,41
4.		Tapetar	2	2,41
5.		Armirac	2	2,41
6.		Tesar	6	7,23
7.		Zidar	5	6,02
8.		Izolater	1	1,20
9.		Kamenorezac	2	2,41
SVEGA:			23	27,70
10.	IV	Mašinski tehnicar – tehnolog	1	1,20
11.		Elektrotehnicar za racunare	1	1,20
12.		Geometar	1	1,20
13.		Konobar	5	6,02
14.		Kuvar	4	4,82
15.		Recepcionar	3	3,61
16.		Knjigovoda	1	1,20
17.		Novinski reporter	2	2,41
SVEGA:			18	21,66
18.	V	Preradivac i obrad. drveta – specijalista	3	3,61
SVEGA:			3	3,61
19.	VI	Mašinski inženjer	1	1,20
20.		Inženjer drumskog saobracaja	1	1,20
21.		Ekonomista za finansije, racun. i bankarstvo	2	2,41
22.		Pravnik	1	1,20
23.		Fizioterapeut	1	1,20
SVEGA:			6	7,21
24.	VII	Tehnolog prerade mlijeka	1	1,20
25.		Diplomirani inženjer arhitekture	1	1,20
26.		Arhitektonski projektant	1	1,20
27.		Diplomirani inženjer gradevinarstva	2	2,41
28.		Grad. projektant hidroteh. infrastrukture	2	2,41
29.		Diplomirani ekonomista za turizam i ugostiteljstvo	1	1,20
30.		Diplomirani ekonomista	2	2,41
31.		Diplomirani pravnik	1	1,20
32.		Sudija redovnog suda	3	3,61
33.		Programer informacionog sistema	1	1,20
34.		Profesor razredne nastave	1	1,20
35.		Profesor engleskog jezika	3	3,61
36.		Profesor muzicke grupe predmeta	4	4,82
37.		Profesor matematike	1	1,20
38.		Profesor veterinarske grupe predmeta	2	2,41
39.		Režiser	1	1,20
40.		Novinar	1	1,20
41.		Doktor medicine	4	4,82
SVEGA:			32	38,62

UKUUPNO:	83	100,00
-----------------	-----------	---------------

3. Biro rada H.Novi:

Redni broj	Stepen strucne spreme	Naziv zanimanja	Broj radnika	%
1	II	Cuvar (50)	23	2,9
2		Sobarica (9)	9	1,1
3		Pripremac pizza (9)	9	1,1
4		Pomocni kuvar (10)	7	0,9
5		Pomocni ugostitelj (5)	6	0,8
6		Pomocni gradeviski radnik (5)	5	0,6
Svega			59	7,5
7	III	Konobar (131)	154	19,5
8		Kuvar (78)	93	11,8
9		Prodavac (88)	84	10,6
10		Mesar (19)	30	3,8
11		Vozac teretnjaka (27)	28	3,5
12		Šanker (21)	22	2,8
13		Pekar (21)	20	2,5
14		Zidar (18)	19	2,4
15		Tesar (16)	17	2,2
16		Armirac (15)	15	1,9
17		Elektrozavarivac (15)	15	1,9
18		Brodomonter (15)	15	1,9
19		Monter cjevovoda (15)	15	1,9
20		Stolar (9)	9	1,1
21		Vozac drumskog vozila (7)	6	0,8
22	Tjesteninar (5)	5	0,6	
Svega			547	69,4
23	IV	Gradeviski tehnicar (54)	55	7
24		Knjigovoda (5)	7	0,9
25		Konobar (6)	5	0,6
26		Vozac autobusa (10)	/	/
27		Prodavac metalne i elektrotehnicke robe (5)	/	/
Svega			67	8,5
28	V	Kuvar - specijalista (15)	13	1,7
29		Konobar - specijalista (12)	12	1,5
30		Monter metalnih konstrukcija - specijalista (5)	5	0,6
Svega			30	3,8
31	VII	Dipl. ing. gradevinarstva (13)	9	1,1

32		Dipl. ing. arhitekture (4)	5	0,6
33		Diplomirani menadžer (10)	/	/
Svega			14	1,8
Ukupno 2007.		Zanimanja od I do VII stepena	788	100
Ukupno 2008.		Zanimanja od I do VII stepena	770	

** Prikazana su deficitarna zanimanja sa pet (5) i više radnika.

* Cifre u zagradi označavaju broj potrebnih radnika deficitarnih zanimanja u narednoj godini. U ovoj tabeli su prikazane radi jednostavnijeg upoređivanja odgovora poslodavaca.

Ukupno deficitarnih u 2007. godini 1.001.(u I stepenu je potrebno 71 lice)

Ukupno deficitarnih u 2008. godini 967.

4.Biro rada B.Polje sa kancelarijom Mojkovac:

Red.br.	Šifra	Naziv zanimanja	Broj radnika	%
1.	200507	Buregdžija	1	0.26
2.	201006	Pripremac rezane grade za otpremu	3	0.78
3.	201035	Paker namještaja i parketa	5	1.30
4.	205602	Vozac lakih motornih vozila	3	0.78
5.	300513	Mesar	3	0.78
6.	301001	Rukovalac mašina za pripremu oblovine za obradu	12	3.14
7.	301002	Rukovalac mašina za razrezivanje trupaca	4	1.04
8.	301021	Rukovalac mašina za finu obradu drveta	4	1.04
9.	301032	Rukovalac mašina za površinsku obradu drveta	4	1.04
10.	301035	Stolar za montažu, opravke i održavanje	10	2.61
11.	301813	Bravar	4	1.04
12.	301815	Limar	3	0.78
13.	301835	Elektrozavarivac	2	0.52
14.	301907	Monter cjevovoda	2	0.52
15.	301972	Vodoinstalater	7	1.83
16.	301974	Instalater klimatizacije	2	0.52
17.	302400	Elektromonter - instalater (III SSS i KV)	2	0.52
18.	303400	Staklar (III SSS i KV)	3	0.78
19.	303600	Graficar (III SSS i KV)	3	0.78
20.	303661	Knjigovezac	3	0.78
21.	304221	Obucar	55	14.39
22.	304701	Moler - farbar	27	7.06
23.	305201	Armirac	5	1.30
24.	305203	Tesar	22	5.75

25.	305204	Zidar	25	6.54
26.	305231	Rukovalac jednostavnih gradevinskih mašina	13	3.40
27.	305302	Gradevinski keramičar	38	9.94
28.	305305	Gradevinski gipsar	10	2.61
29.	305600	Vozac drumskog vozila (III SSS i KV)	2	0.52
30.	400500	Tehničar za biotehnologiju (IV SSS)	3	0.78
31.	402000	Mašinski tehničar - konstruktor (IV SSS)	3	0.78
32.	403652	Mašinista ravne štampe - ofset	2	0.52
33.	405200	Gradevinski tehničar (IV SSS)	4	1.04
34.	405600	Tehničar drumskog saobraćaja (IV SSS)	2	0.52
35.	406421	Prodavac prehrambene robe	3	0.78
36.	406515	Kuvar	4	1.04
37.	406516	Poslastičar	1	0.30
38.	406523	Repcionar	4	1.04
39.	501035	Stolar za izradu šablona i prototipova - specijalista	3	0.78
40.	501972	Vodoinstalater - specijalista	3	0.78
41.	612800	Inženjer elektrotehnike za računarsku tehniku	1	0.30
42.	615211	Operativni tehnolog hidrogradnje	2	0.52
43.	616400	Ekonomista za robni promet u trgovini (VI/1 VŠS)	1	0.30
44.	616500	Ekonomista za turizam i viši ugostitelj (VI/1 VŠS)	2	0.52
45.	616600	Menadžer (VI/1 VŠS)	1	0.30
46.	616722	Knjigovoda bilansista	1	0.30
47.	616751	Organizator carinskih poslova	1	0.30
48.	617222	Operativni organizator protivpožarne zaštite	1	0.30
49.	710500	Diplomirani inženjer prehrambene tehnologije (VII/I VSS)	2	0.52
50.	710502	Tehnolog proizvodnje hljeba, peciva i tjestenina	1	0.30
51.	710512	Tehnolog prerade voca i povrca	2	0.52
52.	711800	Diplomirani mašinski inženjer (VII/I VSS)	5	1.30
53.	712500	Diplomirani inženjer elektrotehnike za elektromehaniku (VII/I VSS)	1	0.30
54.	712800	Diplomirani inženjer elektrotehnike za računarsku tehniku (VII/I VSS)	3	0.78
55.	713600	Diplomirani inženjer grafičarstva (VII/I VSS)	1	0.30
56.	715100	Diplomirani inženjer arhitekture	2	0.52
57.	715200	Diplomirani inženjer građevinarstva (VII/I VSS)	11	2.87
58.	716700	Diplomirani ekonomista za opštu ekonomiju, bankarstvo i finansije (VII/I VSS)	5	1.30
59.	716800	Diplomirani pravnik (VII/I VSS)	4	1.04
60.	717502	Profesor razredne nastave	4	1.04

61.	717534	Profesor engleskog jezika	2	0.52
62.	717569	Profesor muzicke grupe predmeta	2	0.52
63.	717570	Profesor likovne grupe predmeta	1	0.30
64.	717601	Profesor matematike	4	1.04
65.	718632	Dramaturg	3	0.78
66.	719000	Doktor medicine (VIII/ VSS)	5	1.42
67.	729015	Specijalista dermatovenerologije	1	0.30
68.	729047	Specijalista oftalmologije	2	0.52
69.	729092	Specijalista radiodijagnostike	2	0.52
Svega			382	100

Iz prikazane tabele proizilazi da su poslodavci u 2007. godini izdvojili **69 deficitarnih zanimanja** od I do VII stepena strucne spreme **za 382 radna mjesta**.

5. Biro rada Pljevlja sa kancelarijom Žabljak:

R/ broj	St.s.spr.	Naziv zanimanja	Broj radnika	%
1.	II	Roštiljdžija	2	0.93
2.		Pomocni ugostitelj	1	0.47
3.		Sobarica	2	0.93
Ukupno			5	
1.	III	Mesar	5	2.34
2.		Lovocuvar	3	1.40
3.		Rukovalac mašina za razrezivanje trupaca	1	0.47
4.		Rukovalac mašina za površinsku obradu drveta	2	0.93
5.		Stolar za montažu , opravke i održavanje	8	3.74
6.		Metaloglodac	2	0.93
7.		Bravar	1	0.47
8.		Limar	4	1.87
9.		Zavarivac-rezac gasom	8	3.74
10.		Monter cjevovoda	1	0.47
11.		Monter termoenergetskih postrojenja	1	0.47
12.		Instalater grijanja	5	2.34
13.		Vodoinstalater	6	2.80
14.		Mašinski mehanicar	2	0.93
15.		Elektroinstalater	1	0.47
16.		Elektromonter instalacija i mašina	1	0.47
17.		Elektromehanicar	1	0.47
18.		Autoelektricar	2	0.93
19.		Komunalni putar	3	1.40
20.		Tapetar	2	0.93
21.		Tesar	7	3.27
22.		Zidar	8	3.74
23.		Rukovalac teških građevinskih mašina	10	4.67
24.		Grđevinski keramicar	5	2.34
25.		Prodavac	5	2.34
26.		Kelner	8	3.74
27.		Kuvar	6	2.80

28.		Daktilograf	1	0.47
	Ukupno		109	
1.	IV	Geodetski tehnicar	1	0.47
2.		Vozac teretnog motornog vozila	2	0.93
3.		Konobar	1	0.47
4.		Kuvar	1	0.47
5.		Knjigovoda	1	0.47
6.		Tehnicki asistent filmskog I televizijskog montažera	4	1.87
7.		Novinarski reporter	1	0.47
	Ukupno		11	
1.	V	Organizator procesa lovstva	1	0.47
2.		Automehanicar za putnicka vozila - specijalista	2	0.93
3.		Instruktor vožnje	2	0.93
4.		Fotoreporter	1	0.47
5.		Kamerman snimatelj	4	1.87
	Ukupno		10	
1.	VI	Inženjer tehnologije tekstilstva	1	0.47
2.		Komercijalista	6	2.80
3.		Logopedagog	1	0.47
	Ukupno		8	
1.	VII	Tehnolog prerade mesa i ribe	1	0.47
2.		Dipl. inženjer šumarstva	2	0.93
3.		Dipl. inženjer elektrotehnike za telekomunikacije	2	0.93
4.		Dipl. inženjer arhitekture	1	0.47
5.		Profesor engleskog jezika	3	1.40
6.		Arhitektonsko – urbanistički prostorni planer	3	1.40
7.		Profesor matematike	3	1.40
8.		Dipl. inženjer građevinarstva	5	2.34
9.		Profesor likovne grupe predmeta	1	0.47
10.		Profesor muzičke grupe predmeta	7	3.27
11.		Psiholog	2	0.93
12.		Novinar	4	1.87
13.		Istoricar umjetnosti	1	0.47
14.		Arheolog	1	0.47
15.		Saobraćajni inspektor	1	0.47
16.		Ljekar opšte medicine	9	4.21
17.		Gradevinski projektant hidrotehnicke infrastrukture	1	0.47
18.		Gradevinski projektant hidrotehnickih objekata	1	0.47
19.		Gradevinski inspektor	1	0.47
20.		Dipl. inženjer za drumski saobraćaj	1	0.47
21.		Organizator računovodstvenog poslovanja	1	0.47
22.		Dipl. pravnik	3	1.40
23.		Profesor latinskog jezika	1	0.47
24.		Biolog	1	0.47
25.		Muzički urednik	1	0.47
26.		Dipl. ekonomista	3	1.40
27.		Dipl. farmaceut	1	0.47
28.		Medicinski biohemikar	1	0.47
29.		Dipl. socijalni radnik	1	0.47
30.		Specijalista neurologije	1	0.47
31.		Specijalista pedijatrije	1	0.47
32.		Specijalista anestezije sa reanimacijom	2	0.93

	Ukupno		67
	Ukupno		214

(U zbir je ušao i broj traženih zanimanja I stepena koji predstavlja 4 lica)

6. Biro rada Nikšić sa kancelarijama Plužine i Šavnik:

R/ broj	St.s.spr.	Naziv zanimanja	Broj radnika	%
1.	II	Roštiljdžija	2	0.93
2.		Pomocni ugostitelj	1	0.47
3.		Kranovoda	5	0.93
	Ukupno		7	
1.	III	Mesar	5	2.34
3.		Preradivac i obradivac drveta	1	0.47
4.		Rukovalac mašina za površinsku obradu drveta	2	0.93
5.		Stolar za montažu , opravke i održavanje	8	3.74
6.		Metaloglodac	2	0.93
7.		Bravar	1	0.47
8.		Limar	4	1.87
9.		Zavarivac - rezac gasom	8	3.74
10.		Rukovalac mašina za izradu reznog alata	1	0.47
11.		Monter termoenergetskih postrojenja	1	0.47
12.		Rukovalac postrojenja za proizvodnju celika	5	2.34
14.		Mašinski mehanicar	2	0.93
15.		Elektroinstalater	1	0.47
16.		Elektromonter instalacija i mašina	1	0.47
21.		Tesar	7	3.27
22.		Zidar	8	3.74
23.		Rukovalac teških građevinskih mašina	10	4.67
24.	Grđevinski keramigar	5	2.34	
25.	Prodavac	5	2.34	
26.	Kelner	8	3.74	
27.	Kuvar	6	2.80	
	Ukupno		92	
1.	IV	Šumarski tehnicar	3	0.47
2.		Mašinski tehnicar	2	0.93
3.		Konobar	4	0.47
4.		Kuvar	3	0.47
5.		Knjigovoda	3	0.47
6.		Metalurški tehnicar	4	
	Ukupno		19	
2.		Automehanicar za putnicka vozila - specijalista	2	0.93
3.		Instruktor vožnje	2	0.93
	Ukupno		4	
1.		Komercijalista	2	2.80
	Ukupno		2	
2.		Dipl. inženjer šumarstva	2	0.93
3.		Dipl. inženjer elektrotehnike za telekomunikacije	2	0.93
4.		Dipl. inženjer arhitekture	1	0.47
6.		Arhitektonsko – urbanisticki prostorni planer	3	1.40

8.		Dipl. inženjer građevinarstva	5	2,34
	Ukupno		13	
	Ukupno		137	

7. Biro rada Bar sa kancelarijama Budva i Ulcinj:

Red. Broj	Stepen stručne spreme	Naziv zanimanja	Broj radnika	%
1.	I	Lica bez zanimanja i stepena stručne spreme	65	4,26
Svega			65	4,76
1.	II	Pomoćni ugostitelj	46	3,37
2.		Pripremac pica	13	0,95
3.		Pripremac namirnica	23	1,69
4.		Servir	48	3,52
5.		Sobarica	69	5,06
6.		Ostali	14	1,03
Svega			213	15,62
1.	III	Proizodjaci bilja	50	3,67
2.		Pekar	18	1,32
3.		Mesar	12	0,88
4.		Monter-instalater	15	1,10
5.		Voodoinstalater	11	0,81
6.		Armirac	10	0,73
7.		Tesar	33	2,42
8.		Zidar	32	2,35
9.		Vozac drumskog vozila	21	1,54
10.		Prodavac	39	2,86
11.		Kelner	67	4,92
12.		Kuvar jednostavnih jela	51	3,74
13.		Tocilac pica	52	3,82
14.		Ostali	74	5,43
Svega			485	35,58
1.	IV	Tehničar održavanja telekomunikac. opreme	10	0,73
2.		Gravevinski tehničar	11	0,81
3.		Konobar	66	4,84
4.		Kuvar	45	3,30
5.		Recepcioner	13	0,95
6.		Ostali	49	3,60
Svega			194	14,23
1.	V	Konobar – specijalista	116	8,51
2.		Kuvar – specijalista	58	4,26
3.		Ostali	28	2,00
Svega			202	14,82
1.	VI	Komercijalista	21	1,54
2.		Operativni organizator recepcijskih poslova	10	0,73
3.		Ostali	14	0,66
Svega			45	3,30
1.	VII	Diplomirani inženjer građevinarstva	16	1,17
2.		Organizator turističkog poslovanja	10	0,73
3.		Diplomirani pravnik	10	0,73
4.		Diplomirani muzičar	15	1,10
5.		Ostali	102	7,45
Svega			153	11,18

1.	VIII	Doktor ekonomskih nauka	6	0,44
Ukupno 2008			1.363	100

U ovoj tabeli, prikazana su zanimanja sa 10 i više radnika, osim za doktore nauka.